

VÁLASZTÁSI FÜZETEK 192.

SEGÉDLET

a helyi választási irodák vezetői részére a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választásának lebonyolításához

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

VÁLASZTÁSI FÜZETEK
192.

SEGÉDLET

**a helyi választási irodák vezetői részére a helyi önkormányzati
képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi
önkormányzati képviselők
2014. évi választásának lebonyolításához**

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. PÁLFFY ILONA
a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

Dr. Balogh Edit

Dr. Barta László

Deményné Kertész Krisztina

Gillyné dr. Jármay Magdolna

Dr. Göndöc András

Dr. Kovács János

Dr. Papp Csaba

Dr. Péteri Attila

Dr. Szép Tibor

Lektorálta:

Dr. Pálffy Ilona

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE ÉS A VÁLASZTÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE	7
1.1	A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának szabályait tartalmazó joganyag	7
1.2	A választójog	7
1.3	A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere	9
1.3.1	<i>Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken</i>	<i>9</i>
1.3.2	<i>Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben</i>	<i>10</i>
1.3.3	<i>A fővárosi közgyűlés tagjainak választása</i>	<i>11</i>
1.3.4	<i>A megyei közgyűlés tagjainak választása</i>	<i>11</i>
1.3.5	<i>A polgármester, főpolgármester választása</i>	<i>12</i>
1.4	A nemzetiségi önkormányzatok választására vonatkozó további, illetve eltérő szabályok	13
1.4.1	<i>A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának szabályait tartalmazó további jogszabályok</i>	<i>13</i>
1.4.2	<i>A választójog</i>	<i>13</i>
1.4.3	<i>A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere</i>	<i>13</i>
2.	VÁLASZTÁSI SZERVEK	15
2.1	Választási bizottságok	15
2.1.1	<i>A szavazatszámoló bizottság</i>	<i>16</i>
2.1.2	<i>Az SZSZB működése</i>	<i>18</i>
2.1.3	<i>A helyi választási bizottság</i>	<i>19</i>
2.1.4	<i>A helyi választási bizottság tagjai</i>	<i>19</i>
2.1.5	<i>A bizottság működése</i>	<i>20</i>
2.1.6	<i>A bizottság döntése és jogereje</i>	<i>21</i>
2.2	Választási irodák	22
2.2.1	<i>Választási irodák feladatai</i>	<i>22</i>
2.2.2	<i>A helyi választási iroda</i>	<i>23</i>
2.2.3	<i>A területi választási iroda</i>	<i>23</i>
2.2.4	<i>A Nemzeti Választási Iroda</i>	<i>24</i>
2.2.5	<i>A választási irodákra vonatkozó általános szabályok</i>	<i>24</i>
2.3	A választási szervek a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán	25
2.3.1	<i>Az SZSZB</i>	<i>25</i>
2.3.2	<i>A HVB</i>	<i>26</i>
3.	A NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE	27
3.1	A központi névjegyzék	27
3.1.1	<i>A központi névjegyzék továbbvezetése</i>	<i>27</i>
3.1.2	<i>A nemzetiségi regisztráció</i>	<i>27</i>
3.2	A szavazóköri névjegyzék	27
3.2.1	<i>A szavazóköri névjegyzék létrehozása</i>	<i>27</i>
3.2.2	<i>Az értesítő</i>	<i>28</i>
3.2.3	<i>A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése</i>	<i>28</i>
3.2.4	<i>A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása</i>	<i>30</i>
3.3	A névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmek	30

3.3.1	<i>A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása</i>	30
3.3.2	<i>A kérelem adattartalma</i>	32
3.3.3	<i>A központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása</i>	32
3.4	A névjegyzék nyilvánossága	34
3.4.1	<i>A központi névjegyzék nyilvánossága</i>	34
3.4.2	<i>A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága</i>	34
3.5	A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékre vonatkozó speciális szabályok	34
4.	A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK	36
4.1	A jelölő szervezet (párt, társadalmi szervezet) bejelentése	36
4.2	Az ajánlás	36
4.2.1	<i>A jelöltállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása</i>	36
4.2.2	<i>Az ajánlóív</i>	36
4.2.3	<i>Az ajánlás</i>	38
4.2.4	<i>A jelölt bejelentése</i>	39
4.2.5	<i>Az ajánlások ellenőrzése</i>	39
4.2.6	<i>Kompenzációs lista bejelentése</i>	40
4.3	A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele	41
4.3.1	<i>A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása</i>	41
4.3.2	<i>A jelölt kiesése</i>	41
4.3.3	<i>A lista kiesése</i>	42
4.4	Jelöltállítás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson	42
5.	VÁLASZTÁSI KAMPÁNY	43
5.1	Választási kampányidőszak	43
5.2	Választási kampánytevékenység	43
5.3	Választási kampányeszközök	44
5.3.1	<i>Plakát</i>	44
5.3.2	<i>Választási gyűlés</i>	46
5.3.3	<i>Politikai reklám</i>	47
5.3.4	<i>Politikai hirdetés</i>	48
5.3.5	<i>Közvetlen politikai kampány</i>	50
5.4	Tiltott kampánytevékenység	50
5.4.1	<i>Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás</i>	50
5.4.2	<i>Relatív területi kampánytilalom</i>	50
5.4.3	<i>Szavazás napján választási gyűlés tartása</i>	51
5.4.4	<i>Szavazás napján politikai reklám közzététele</i>	51
5.4.5	<i>Közvélemény-kutatás eredményének közzététele</i>	51
5.5	A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat	52
5.6	Adatszolgáltatás a névjegyzékből	53
5.6.1	<i>További adatszolgáltatás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson</i>	54
6.	SZAVAZÁS	55
6.1	Szavazás jogi előkészítése	55
6.1.1	<i>A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása</i>	55
6.1.2	<i>A szavazólap adattartalma</i>	57
6.1.3	<i>A szavazólap adattartalmának jóváhagyása</i>	58
6.2	Szavazás helye	58

6.3	Szavazás ideje	58
6.4	Szavazóhelyiség és annak felszereltsége.....	59
6.5	A szavazásnapra kellékek átadása	59
6.6	Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak	60
6.7	Szavazás megkezdése	60
6.7.1	<i>Választópolgár a szavazóhelyiségben.....</i>	<i>60</i>
6.7.2	<i>Szavazás mozzanatai.....</i>	<i>61</i>
6.7.3	<i>Szavazás módja</i>	<i>62</i>
6.7.4	<i>Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései.....</i>	<i>63</i>
6.7.5	<i>Szavazás mozgóurnával.....</i>	<i>63</i>
6.7.6	<i>Szavazás lezárása</i>	<i>64</i>
6.8	Szavazás a nemzeti önkormányzati képviselők választásán	64
7.	A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA	66
7.1	Eredmény-megállapítás a nemzeti önkormányzati képviselők választásán	66
8.	JOGORVOSLATOK.....	68
8.1	Jogorvoslatok általában	68
8.1.1	<i>Jogorvoslatok fajtái.....</i>	<i>68</i>
8.1.2	<i>Jogorvoslati határidők</i>	<i>68</i>
8.1.3	<i>Általános hatásköri szabályok</i>	<i>68</i>
8.2	Az egyes jogorvoslatok.....	69
8.2.1	<i>Kifogás.....</i>	<i>69</i>
8.2.2	<i>Fellebbezés.....</i>	<i>71</i>
8.3	Speciális jogorvoslatok	72
8.3.1	<i>Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok</i>	<i>72</i>
8.3.2	<i>Névjegyzékekkel kapcsolatos jogorvoslat</i>	<i>72</i>
8.3.3	<i>Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat.....</i>	<i>73</i>
8.3.4	<i>Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat</i>	<i>73</i>
8.3.5	<i>Választás eredménye elleni jogorvoslat.....</i>	<i>73</i>
8.3.6	<i>Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt.....</i>	<i>73</i>
8.3.7	<i>A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat</i>	<i>74</i>
9.	A VÁLASZTÁSOK LEBONYOLÍTÁSÁNAK INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA.....	75
9.1	Bevezetés.....	75
9.2	Az informatikai rendszer áttekintése	75
9.3	A névjegyzékek kezelése	76
9.3.1	<i>A körzetek kezelése.....</i>	<i>76</i>
9.3.2	<i>A központi és szavazóköri névjegyzékek vezetése</i>	<i>77</i>
9.3.3	<i>A választás előkészítése.....</i>	<i>77</i>
9.3.4	<i>A választás lebonyolítása és a szavazatösszesítés, eredményszámítás</i>	<i>78</i>
9.3.5	<i>Napközbeni jelentések.....</i>	<i>79</i>
9.3.6	<i>Az előzetes szavazatösszesítés, az eredmények előállítása</i>	<i>79</i>
9.3.7	<i>Az eredmény-megállapítás támogatása.....</i>	<i>79</i>
9.3.8	<i>A központi tájékoztatás</i>	<i>80</i>
9.3.9	<i>A választási visszaélések valószínűsége</i>	<i>81</i>
9.3.10	<i>A feladatok követése.....</i>	<i>81</i>

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
Övt.	2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
Nektv.	2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
NVB	Nemzeti Választási Bizottság
TVB/FVB	területi/fővárosi választási bizottság
HVB	helyi választási bizottság
SZSZB	szavazatszámoló bizottság
NVI	Nemzeti Választási Iroda
TVI/ FVI	területi/fővárosi választási iroda
HVI	helyi választási iroda
KEKKH	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
ASZA	anyakönyvi szakrendszer
NESZA	a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása
SZL	a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartása

1. A VÁLASZTÁSOK JOGI HÁTTERE ÉS A VÁLASZTÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE

1.1 A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának szabályait tartalmazó joganyag

1. Magyarország Alaptörvénye, amely megfogalmazza a népképviseleti demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, meghatározza a választások alapelveit, és a választás kitűzésének legalapvetőbb szabályait.
2. 2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról (Övjt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
3. 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.), amely a választási eljárási jog elemeinek szabályait rögzíti.
4. 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet a központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről.
5. 2/2014. (VII. 24.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. október 12. napjára kitűzött választása eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról.
6. 3/2014. (VII. 24.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről.
7. 4/2014. (VII. 24.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól és a választási eljárásban használandó nyomtatványokról.

1.2 A választójog

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, mely szerint **minden nagykorú magyar állampolgárnak**, valamint az **Európai Unió más tagállama magyarországi lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárának** joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választó és választható legyen** [XXIII. cikk (1)-(2) bekezdés]. Az Alaptörvény biztosítja továbbá, hogy a Magyarországon **menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert** nagykorú személyek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választók** legyenek.

A szavazás jogának feltétele továbbá, hogy a választópolgár magyarországi lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezzen, figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdés szerint a választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja. Ilyen korlát a passzív választójog vonatkozásában nincs, azaz magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár is lehet jelölt, feltéve, hogy az NVI a központi névjegyzékbe felvette.

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”.

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Bevándorolt Letelepedett Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
Országgyűlési választás	szavazás	+	regisztráció	-	-
	jelöltség	+	regisztráció	-	-
nemzetiségi lista	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-
Európai Parlamenti választás	szavazás	+	-	eu-s regisztráció	-
	jelöltség	+	-	+	-
Önkormányzati választás	szavazás	+	-	+	+
	jelöltség	+	regisztráció	+	-
nemzetiségi jelölt	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	nemzetiségi regisztráció	-
Nemzetiségi önkormányzati választás	szavazás	nemzetiségi regisztráció	-	nemzetiségi regisztráció	nemzetiségi regisztráció
	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	nemzetiségi regisztráció	-
Országos népszavazás	aláírás	+	+	-	-
Országos népi kezdeményezés	aláírás	+	+	-	-
Helyi népszavazás	aláírás	+	-	+	+
Helyi népi kezdeményezés	aláírás	+	-	+	+

Választójog az egyes választásokon

Az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezéseinek 24. pont (2) bekezdése szerint, aki az Alaptörvény hatálybalépésekor, azaz 2012. január 1-jén jogerős ítélet alapján a cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll, nem rendelkezik választójoggal a gondnokság megszüntetéséig, vagy amíg választójogának fennálltát a bíróság meg nem állapítja.

A Ve. 13/A. §-a alapján a bíróságnak a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezést kimondó, valamint a felülvizsgálati eljárás alapján hozott ítéletében kell rendelkeznie a választójogból való kizárás kérdéséről.

Tekintettel arra, hogy a bíróságnak felülvizsgálati eljárást ötévente mindenképpen le kell folytatnia, a választójog felülvizsgálata az összes gondnokság alatt álló személy esetében legkésőbb 2017. január 1-ig meg fog történni.

Mindezek alapján nem rendelkezik sem aktív, sem passzív választójoggal az,

- aki cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll, és esetében a bíróság még nem rendelkezett a választójogból kizárás kérdésében,

- akit a bíróság kizárt a választójogból, mert a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége
 - pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, vagy
 - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt tartósan teljes mértékben hiányzik. (Ve. 13/A. § (2) bekezdés)
- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltiltva a közügyektől.

A választójoggal kapcsolatos változásokat az **NVI vezeti át a névjegyzéken, ezzel a HVI-nek teendője nincs.**

1.3 A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. évi választásán kerülnek megválasztásra a települési önkormányzati, fővárosi kerületi önkormányzati képviselők, a megyei közgyűlések tagjai, a fővárosi közgyűlés tagjai, valamint a települési és fővárosi kerületi polgármesterek, továbbá a fővárosban a főpolgármester. A jogalkotó a települési önkormányzati képviselők választását különbözőképpen szabályozza, függően attól, hogy 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú, vagy 10 000-nél több lakosú a település. A fővárosi közgyűlés tagjainak megválasztására új választási rendszer kerül bevezetésre.

1.3.1 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a választás ún. „egyéni listás” választási rendszer alkalmazásával történik.

1.3.1.1 Választókerület

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település egésze alkot egy választókerületet, amelyben a képviselők száma a következőképpen alakul:

- a) 100 lakosig 2 fő,**
- b) 1000 lakosig 4 fő,**
- c) 5000 lakosig 6 fő,**
- d) 10 000 lakosig 8 fő** (Övjt. 4. §).

A települési önkormányzat képviselő-testülete tagjainak száma a 2014. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra, és legközelebb 2019-ben változhat.

1.3.1.2 Jelölés

Egyéni listás képviselőjelölt az, akit a település választópolgárainak **legalább 1%-a** jelöltnek ajánlott (Övjt. 9. § (1) bekezdés). A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** állapítja meg 2014. **augusztus 18-án**, hétfőn, az augusztus 15-i névjegyzéki adatok alapján.

1.3.1.3 Szavazás

A szavazólapon a választópolgár akár egy, akár több, de legfeljebb annyi jelöltre szavazhat, ahány mandátum a településen kiosztható (Övjt. 13. § (2) bekezdés).

1.3.1.4 A választási eredmény megállapítása

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot. Ha az egyéni lista jelöltjét **polgármesternek is megválasztották**, úgy öt

törölni kell az egyéni listáról, és helyébe a következő legtöbb szavazatot elért jelölt lép (Övjt. 13. § (1) és (3) bekezdés).

1.3.2 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben

1.3.2.1 Választókerület

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben a képviselők vegyes **választási rendszerben** – egyéni választókerületben és kompenzációs listán – szerezhetnek mandátumot. Az egyéni választókerületek és a kompenzációs listás mandátumok száma a települések lakosságához igazodik az alábbiak szerint:

- a) 25 000 lakosig 8 egyéni választókerületi és 3 kompenzációs listás mandátum (11 tag),**
- b) 50 000 lakosig 10 egyéni választókerületi és 4 kompenzációs listás mandátum (14 tag),**
- c) 75 000 lakosig 12 egyéni választókerületi és 5 kompenzációs listás mandátum (17 tag),**
- d) 100 000 lakosig 14 egyéni választókerületi és 6 kompenzációs listás mandátum (20 tag).**

Minden további 10 000 lakos után eggyel nő az egyéni választókerületben, és minden további 25 000 lakos után eggyel nő a kompenzációs listán választott képviselők száma (Övjt. 5. §).

1.3.2.2 Jelölés

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben egyéni választókerületi képviselőjelölt az lesz, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább **1%-a** jelöltnek ajánlott (Övjt. 9. § (1) bekezdés). A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője állapítja meg 2014. augusztus 18-án**, hétfőn, az augusztus 15-i névjegyzéki adatok alapján.

Kompenzációs listát az a jelölő szervezet indíthat, amely a település egyéni választókerületeinek **több mint felében** jelöltet állított. (A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy kiesett – Övjt. 10. § (1) és (3) bekezdés). Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak (Övjt. 11. § (1) bekezdés). E rendelkezések alapján az állapítható meg, hogy közös jelölt – eltérően az eddigi szabályoktól – csak közös lista állítását alapozhatja meg, önálló lista állítása során közös jelölt nem vehető figyelembe.

Ha a településen nemzetiségi jelölő szervezet egyéni jelöltet állít, akkor a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi ezeket a jelölteket.

1.3.2.3 Szavazás

A választópolgár érvényesen csak **egy egyéni választókerületi** jelöltre szavazhat. A **kompenzációs listára** nem szavaznak a választópolgárok.

1.3.2.4 A választási eredmény megállapítása

Az **egyéni választókerületben** az a jelölt lesz képviselő, aki a **legtöbb** érvényes szavazatot kapta (Övjt. 14. §). **Szavazategyenlőség** esetén **időközi** választást kell tartani.

A **kompenzációs lista** az egyéni választókerületben összesített **töredékszavazatok** arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületekben a mandátumot nem szerző jelöltekre leadott érvényes szavazat (Övjt. 15. § (2) bekezdés), a mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

Nem kap mandátumot, ezért nem vehet részt a mandátum kiosztásban a jelölő szervezet kompenzációs listája, ha az azt állító jelölő szervezet jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **öt százalékát** nem érték el, valamint a közös kompenzációs lista, ha a **közös** listát állító jelölő szervezetek közös jelöltjei a települési szinten összesített

kompenzációs szavazatok **tíz** százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös kompenzációs lista esetében **tizenöt** százalékát nem érték el. Ezeket a szabályokat a **nemzetiségi kompenzációs** listára nem kell alkalmazni.

A kompenzációs listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. A kieső jelölt helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép (Övjt. 16. § (1) bekezdés). A nemzetiségi kompenzációs listáról az egyéni választókerületben szerzett szavazatok száma szerinti sorrendben szerezhettek mandátumot a jelöltek.

1.3.3 A fővárosi közgyűlés tagjainak választása

1.3.3.1 Választókerület

A fővárosi közgyűlés tagjai két módon szerezhettek mandátumot. A fővárosi közgyűlés tagja lesz minden megválasztott kerületi polgármester – akiket a választópolgárok közvetlenül választanak meg –, csakúgy, mint a szintén közvetlenül választott főpolgármester. Emellett további 9 képviselő szerez mandátumot a fővárosi kompenzációs listáról.

1.3.3.2 Jelölés

Fővárosi kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a fővárosi kerületek több mint felében állított polgármester-jelöltet. A fővárosi kompenzációs listán csak a polgármester- és főpolgármester-jelöltek szerepelhetnek, a jelölő szervezet(ek) által meghatározott sorrendben.

1.3.3.3 Szavazás

A fővárosi közgyűlés tagjaira külön nem kell szavazni, a kerületi polgármesterekre leadott szavazatok alapján áll fel a Közgyűlés.

1.3.3.4 A választási eredmény megállapítása

A fővárosi kompenzációs lista a polgármesterjelöltekre leadott összesített töredékszavazatok arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületben a jelölő szervezet polgármesterjelöltjére leadott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot, a polgármesteri mandátumot szerző jelöltnak nem keletkezik töredékszavazata.

A listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. Ha a jelöltet főpolgármesternek vagy fővárosi kerület polgármesterének választották, a fővárosi kompenzációs listáról törölni kell, és helyébe a soron következő jelölt lép.

Ha egy jelölt a fővárosi **kerületi** kompenzációs listáról és a **fővárosi kompenzációs listáról egyaránt mandátumot szerezne**, a szavazást követő 3 napon belül nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. Amelyik listáról nem fogadta el a mandátumot, arról a listáról törölni kell.

1.3.4 A megyei közgyűlés tagjainak választása

1.3.4.1 Választókerület

A megyei önkormányzati képviselőket a választópolgárok megyei listán választják. A választás tekintetében minden megye egy választókerületet alkot, melynek nem része a megyei jogú város.

A megyei közgyűlés tagjainak számát a megye lakosság száma (ebbe beleértve a megyei jogú várost is) alapján kell meghatározni úgy, hogy

- a) 400 000 lakosig minden 20 000 lakos után 1 képviselő, de legkevesebb 15 képviselő,
- b) 700 000 lakosig 20 képviselő, és a 400 000-t meghaladó minden további 30 000 lakos után 1 képviselő,
- c) 700 000 lakos fölött 30 képviselő, és a 700 000-t meghaladó minden további 40 000 lakos után 1 képviselő

választható (Övjt. 7. §).

A megyei közgyűlés tagjainak száma a 2014. január 1-jei lakosság szám alapján került meghatározásra, és legközelebb 2019-ben változhat.

1.3.4.2 Jelölés

A megyei választókerületben listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a választókerület választópolgárai 0,5 %-ának ajánlását összegyűjtötte (Övjt. 9. § (2) bekezdés). Azok a jelölő szervezetek, amelyek a megyei választókerületben lévő települések választópolgárai 1%-ának, de legalább 2000 választópolgár közös ajánlását összegyűjtötték, közös megyei listát állíthatnak. (Övjt. 11. § (3) bekezdés)

1.3.4.3 Szavazás

A megyei listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

1.3.4.4 A választási eredmény megállapítása

A megyei listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhethet mandátumot:

- a) a jelölő szervezet megyei listája, ha a megyei listákra leadott érvényes szavazatok öt százalékát nem érte el, vagy
- b) a közös megyei lista, ha a megyei listákra leadott érvényes szavazatok tíz százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös megyei lista esetében tizenöt százalékát nem érte el. (Övjt. 19. § (2) bekezdés).

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad (Övjt. 19. § (3) bekezdés).

1.3.5 A polgármester, főpolgármester választása

1.3.5.1 Választókerület

A polgármester-választás tekintetében a település, illetve a fővárosi kerület, a főpolgármester-választás esetében pedig a főváros számít egy választókerületnek.

1.3.5.2 Jelölés

Polgármesterjelölt az, akit

- a) a **10 000 vagy annál kevesebb** lakosú település választópolgárainak legalább **3%-a**,
- b) a **10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb** lakosú település esetén legalább **300 választópolgár**,
- c) a **100 000-nél több lakosú** település esetén legalább **500 választópolgár**

jelöltnek ajánlott (Övjt. 9. § (3)-(4) bekezdés).

A 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője állapítja meg 2014. augusztus 18-án**, hétfőn, az augusztus 15-i névjegyzéki adatok alapján.

Főpolgármester-jelölt az, akit legalább 5000 fővárosi választópolgár ajánlott jelöltnek.

1.3.5.3 Szavazás

A polgármestert, a főpolgármestert a települések választópolgárai közvetlenül választják (Övjt. 12. § (1) bekezdés). A választópolgár érvényesen csak egy jelöltre szavazhat.

1.3.5.4 A választási eredmény megállapítása

Polgármester, főpolgármester az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (Övjt. 12. § (2) bekezdés). Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

1.4 A nemzetiségi önkormányzatok választására vonatkozó további, illetve eltérő szabályok

1.4.1 A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának szabályait tartalmazó további jogszabályok

1. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény, amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.

2. 5/2014. (VII. 30.) IM rendelet a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása eljárási határidőinek és hatánapjainak megállapításáról.

1.4.2 A választójog

A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán csak **magyarországi lakcímmel** rendelkező **magyar és uniós** választópolgár lehet jelölt.

1.4.3 A nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának rendszere

1.4.3.1 Települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

A települési nemzetiségi önkormányzat választására csak azokon a településeken és nemzetiségekre vonatkozóan kerül sor, ahol a 2011. évi népszámlálás adatai alapján legalább 25 személy vallotta magát az adott nemzetiséghez tartozónak. E települések felsorolását a 1128/2014. NVB határozat melléklete tartalmazza.

A választás az „egyéni listás” választás szabályai (1.3.1. pont) szerint történik azzal, hogy a képviselők számát, valamint a jelöltséghez szükséges ajánlások számát az NVB 1128/2014. számú határozatának mellékletében állapította meg.

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot.

1.4.3.2 Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

Az NVB 1128/2014. NVB határozatának melléklete tartalmazza, hogy mely nemzetiség vonatkozásában mely megyében kerül sor területi nemzetiségi önkormányzati választásra.

A területi nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 7.

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a választás kitűzéséről szóló 1128/2014. NVB határozatában állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet a megyében, illetve a fővárosban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet.

A területi listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a nemzetiségi választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhetsz mandátumot:

- a) a nemzetiségi jelölő szervezet területi listája, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **öt százalékát** nem érte el, vagy
- b) a közös területi lista, ha a területi listákra leadott érvényes szavazatok **tíz százalékát**, kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös területi lista esetében **tizenöt százalékát** nem érte el.

Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

1.4.3.3 Országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása

Az országos nemzetiségi önkormányzat választásokat is az NVB tűzte ki.

A listaállításhoz szükséges ajánlások számát az NVB a választás kitűzéséről szóló 1128/2014. NVB határozatában állapította meg. A listaállítás további feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet az országban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet.

Az országos listákra külön szavazólapon lehet szavazni úgy, hogy a nemzetiségi választópolgár a szavazólapon szereplő listák közül egyet választ.

A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Nem szerezhethet mandátumot:

- a) a nemzetiségi jelölő szervezet országos listája, ha az országos listákra leadott érvényes szavazatok öt százalékát nem érte el, vagy
- b) a közös országos lista, ha az országos listákra leadott érvényes szavazatok tíz százalékát, kettőnél több nemzetiségi jelölő szervezet által állított közös országos lista esetében tizenöt százalékát nem érte el.

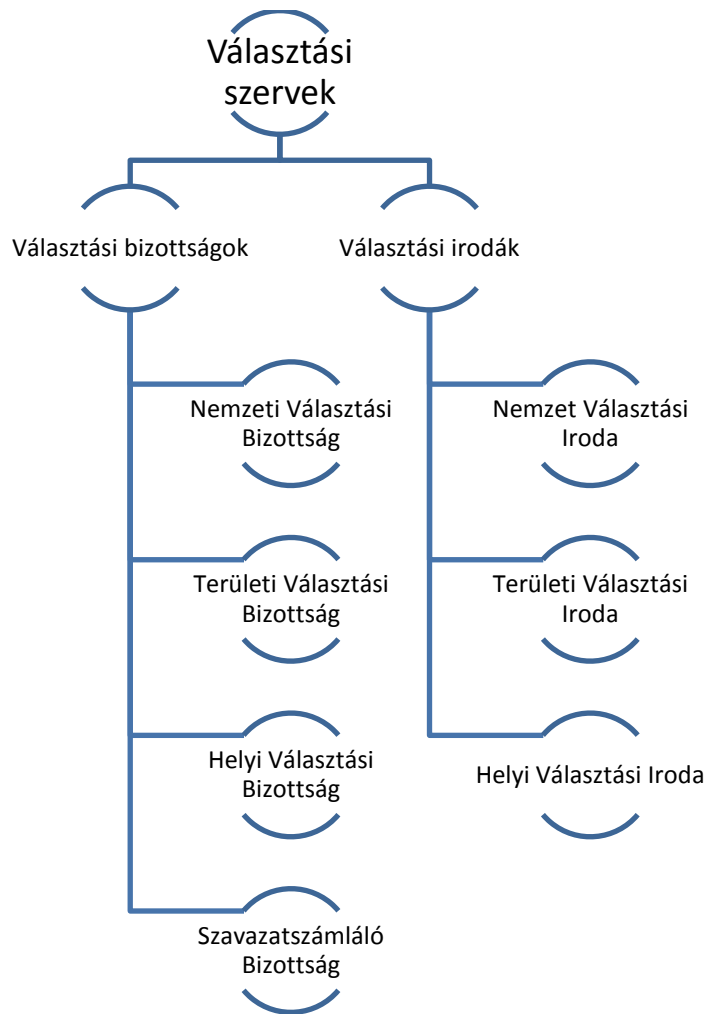
Ha a lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

2. VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási eljárás során a jogszabályok megfelelő alkalmazása elsődlegesen a választási szervek feladata. A választási eljárási törvény II. és III. fejezetében leírtak szerint választási szervek a választási bizottságok és a választási irodák.

A választási bizottságok, mint a választások törvényességének elsődleges garanciális szereplői, olyan testületek, melyek garantálják a választási eljárási törvényben megfogalmazott alapelvek érvényesülését, kiemelt figyelmet fordítva a függetlenség és a pártatlanság követelményeinek érvényre juttatására.

A választási irodák a választási bizottságok mellett a választási eljárás legfontosabb szereplői. Az SZSZB-t kivéve minden választási bizottság mellett működik választási iroda.

1. ábra A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választásán működő választási szervek

2.1 Választási bizottságok

A választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a következő választási bizottságok működnek:

- minden szavazókörben SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- minden településen HVB
- minden megyében, a fővárosban TVB
- országos hatáskörrel és illetékességgel az NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottság tagjainak jogai és kötelezettségei - a nemzeti választott bizottságnak az országos nemzetiségi önkormányzat által megbízott tagját kivéve – azonosak. A választott tagokat tiszteletdíj illeti meg.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

A választási bizottság a megbízólevélnek a megválasztott képviselő részére való átadásának hatáskörét átruházhatja a bizottság elnökére.

Valamennyi választási bizottsághoz a mellettük működő választási iroda – az SZSZB esetében a HVI – címen lehet beadványokkal fordulni.

2.1.1 A szavazatszámoló bizottság

Az SZSZB elsődleges feladatai:

- ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,
- megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét, amiről jegyzőkönyvet állít ki.

2.1.1.1 Választott tagok

A települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg a bizottság három választott és a szükséges számú póttagját, az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti huszadik napon.

Amennyiben a választási bizottság választott tagjainak tagsága megüresedik, a megüresedett tag helyébe – a póttagok megválasztására irányuló indítványban elfogadott – a HVI vezetője által kijelölt póttag lép.

Póttag hiányában a települési önkormányzat képviselő-testülete új tagot választ. Ha nem kerül sor a választási bizottság új tagjának megválasztására, akkor a HVI vezetőjének indítványára a HVB, jegyzőkönyvi döntéssel bízza meg az új tagot.

Ha a szavazás napján az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség az SZSZB kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője gondoskodik más település SZSZB póttagjának megbízásával. Fontos, hogy az SZSZB létszámának figyelembe vételénél a ténylegesen a bizottság munkájában részt vevők számát kell alapul venni!

Az SZSZB választott tagja csak a településen lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat.

Választási bizottságnak választott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő

- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló személy
- jelölt
- párt tagja
- a választókerületben jelöltet állító szervezet tagja:
 - a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet,
 - a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet,
 - az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet (az adott egyéni választókerületben működő SZSZB tekintetében),
 - a kompenzációs listát állító jelölő szervezet,
 - a megyében megyei listát állító jelölő szervezet (a megyei jogú városban ez a tilalom nem érvényesül),
 - a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet (a főváros minden SZSZB-je tekintetében),
 - a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a főváros minden SZSZB-je tekintetében)a választókerületben induló hozzátartozója
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati viszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazottak kivételével, állami vezető.

Az SZSZB választott tagjainak megbízatása a következő általános országgyűlési választásra létrehozott SZSZB alakuló üléséig tart.

Az SZSZB választott tagjának megbízatása megszűnik:

- ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,
- lemondással,
- a választási bizottság tagjának halálával.

2.1.1.2 Megbízott (delegált) tagok

A választókerületben jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt minden szavazókörben,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen minden szavazókörben),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban az adott egyéni választókerületben lévő SZSZB-be),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban minden szavazókörben),
- a megyében megyei listát állító jelölő szervezet (a nem megyei jogú városban),

- a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független főpolgármester-jelölt (a fővárosban minden szavazókörben),
- a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a fővárosban minden szavazókörben).

A közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak az SZSZB-be tagokat megbízni (összesen max. 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait 2014. szeptember 26-án 16.00 óráig lehet a HVI vezetőjénél a megbízó nevének, a megbízott nevének, magyarországi lakcímének és személyi azonosítójának megadásával bejelenteni. Az SZSZB megbízott tagja az lehet, aki az önkormányzati választáson jelöltként indulhat.

Az SZSZB megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló személy
- jelölt.

A megbízásról szóló bejelentéseket a HVI ellenőrzi. Amennyiben a bejelentés nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVI vezetője határozattal visszautasítja a megbízást, mely ellen jogorvoslattal lehet élni.

Az SZSZB megbízott tagjának választási bizottsági tagsága megszűnik:

- a választás végleges eredményének jogerőssé válásával
- a megbízás törvényes feltételeinek megszűnésével
- összeférhetetlenség esetén
- lemondással
- a megbízás megbízó részéről történő visszavonása esetén
- ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik
- a tag halálával.

A megbízott tag megbízatásának megszűnését – a választás végleges eredményének megállapítását megelőzően megszűnt tag esetén – az SZSZB határozattal állapítja meg. A megbízott tag megbízásának törvényes feltételeinek, összeférhetetlenségének és a jelölt vagy lista kieséséhez kapcsolódó megszűnésének kimondását bárki indítványozhatja. Az indítványról az SZSZB 3 napon belül dönt, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén, helyébe a jelölő szervezet, illetve a független jelölt – a jelölt, illetve a lista kiesését kivéve – új tagot bízhat meg.

2.1.2 Az SZSZB működése

Az SZSZB tagjai és póttagjai legkésőbb a szavazást megelőző második napon esküt vagy fogadalmat tesznek a polgármester előtt. Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

Amennyiben az eskü vagy fogadalom letételére határidőig nem kerül sor a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell az esküt vagy fogadalmat letenni.

Az SZSZB tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

Az SZSZB-t az elnök képviseli. Ha az SZSZB-nek nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja.

A választási bizottság a működésének tartalma alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek számítanak.

Az SZSZB testületként működik. Speciális szabályként az SZSZB, illetve az egy szavazókörös településen működő HVB határozatképességéhez elég, ha legalább három tag jelen van.

Az SZSZB döntéseire a jelenlévő tagok több mint felének igen szavazata kell. Szavazni csak igennel vagy nemmel lehet, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az SZSZB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – a törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánosságának korlátja, hogy az nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó) az SZSZB tevékenységénél – ideértve a szavazatok számlálását is – jelen lehetnek, a bizottság munkájának azonban nem zavarhatják.

Az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járuléki megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.3 A helyi választási bizottság

A HVB

- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltek és a polgármester-jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- dönt a kompenzációs lista nyilvántartásba vételéről,
- jóváhagyja az egyéni listás szavazás vagy az egyéni választókerületi szavazás, valamint a polgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választással, valamint a polgármester-választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- megállapítja és közzéteszi az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választás, valamint a polgármester-választás eredményét,
- kiadja a településen megválasztott képviselőknek és a polgármesternek a megbízólevelet,
- tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

2.1.4 A helyi választási bizottság tagjai

2.1.4.1 Választott tagok

A HVB három (az egy szavazókörrel rendelkező településeken öt) tagból áll. Tagjait, valamint legalább két póttagot a települési önkormányzat képviselő-testülete választja legkésőbb 2014. augusztus 31-én. Tagjaira a HVI vezetője tesz indítványt, melyhez módosítás nem nyújtható

be. Tagnak csak a településen lakcímmel rendelkező, a központi névjegyzékben szereplő személy választható.

Amennyiben a HVB tagjainak megválasztása időben nem történik meg, a HVI vezetőjének indítványára a TVB – jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel – haladéktalanul megbízza a HVB tagjait.

A HVB tagok megbízatása a soron következő általános önkormányzati választás kitűzését követően létrehozott új HVB alakuló üléséig tart. Egyebekben a HVB tagjának megbízatása a SZSZB tagjaira irányadó szabályok szerint szűnik meg.

A tagok összeférhetlenségére a SZSZB tagoknál leírtak irányadóak azzal, hogy a HVB-nek nem lehet választott tagja a településen polgármesterjelöltként, illetve egyéni listás, egyéni választókerületi vagy kompenzációs listás képviselő–jelöltként, továbbá a települési nemzeti önkormányzati képviselő–jelöltként nyilvántartásba vett személy hozzátartozója, valamint olyan jelölt szervezet tagja, amely a fentiek szerinti jelöltet állította.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

2.1.4.2 A megbízott (delegált tagok)

A választási bizottságoknak – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját (egy szavazókörös település esetén két-két tagját) az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltet, illetve polgármester-jelöltet állító jelölt szervezet, illetve ilyen jelöltként induló független jelölt bízza meg. Így a HVB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármesterjelöltet állító jelölt szervezet és a független polgármesterjelölt,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölt szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölt szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban),
- a kompenzációs listát állító jelölt szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban).

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg egy, az egy szavazókörös településen két tagot.

A bizottság megbízott tagjait 2014. szeptember 26-án 16.00 óráig kell a HVB elnökénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét, magyarországi lakcímét és személyi azonosítóját. A bejelentés alapján a megbízott tag választójogát a HVI ellenőrzi. Ha a megbízás nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVB elnöke a HVB elé terjeszti az ügyet. A HVB a bejelentéstől számított három napon belül határozattal dönt a megbízás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

A HVB megbízott tagjának nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

A megbízott tag összeférhetlenségére és új tag delegálására az SZSZB-knél leírtak irányadóak.

2.1.5 A bizottság működése

A HVB tagjának és póttagjának – a polgármester előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel – esküt vagy fogadalmat kell tennie, aminek a megválasztását vagy megbízását követő öt napon belül kell történnie. Ha az eskü vagy fogadalom letételére megadott határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell esküt vagy fogadalmat tenni.

Az eskü- vagy fogadalomtétel legfontosabb jogi hatása, hogy a HVB tagja csak ezt követően gyakorolhatja jogait.

Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén – valamely választott tag megbízásának megszűnésekor – haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

A választási bizottság – tagjai megválasztását és eskü-, vagy fogadalomtételét követően – alakuló ülést tart. Az alakuló ülés fontos feladata, hogy a választott tagok közül megválasztásra kerül a bizottság elnöke és annak helyettese. Az elnök és az elnökhelyettes személyére a bizottság tagjai tehetnek javaslatot. A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja.

A választási bizottság testületként működik, döntéséhez az esküt vagy fogadalmat tett tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Csak igennel vagy nemmel lehet szavazni, tartózkodásra nincs mód. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az egy szavazókörral rendelkező településen azon hatáskörök gyakorlása során, amelyeket SZSZB-ként eljárva gyakorol a HVB, a határozatképességhez elég, ha legalább három tag jelen van. Ez akkor fontos, ha a delegálás megtörténik, de bármely okból a delegált tagok nem vesznek részt a bizottság munkájában, illetve a mozgóurnás szavazás biztosítása érdekében. Az egyéb hatáskörök gyakorlása során (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, szavazólap imprimálása, eredmény megállapítása) a tagok többségének jelenléte szükséges a határozatképességhez.

A választási bizottság üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza a bizottság döntéseit, valamint a kisebbségi véleményt is, amelyet – indokaival együtt – rögzíteni kell. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá az ülés időpontjának és helyszínének megjelölését és a jelen levő tagok nevét.

A HVB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága azonban nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó), továbbá bármely érdeklődő jelen lehet a HVB ülésén.

Az egy szavazókörral rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járuléki megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.6 A bizottság döntése és jogereje

2.1.6.1 A bizottság döntése

A választási bizottság döntéshozatala a tényállás megállapításával kezdődik, melyhez minden bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bizonyíték különösen a nyilatkozat, a tanúvallomás és a tárgyi bizonyíték. A hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A választási bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékokat használja fel, a média kampányban való részvétellel kapcsolatos jogorvoslatokat kivéve nem szerez be bizonyítékot. A kérelmező kérelmére szóbeli nyilatkozattételt engedélyezhet, ez esetben az ellenérdekű fél számára is fel kell ajánlani ugyanezt a lehetőséget.

A bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli a választási bizottság, ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

Az ügy érdemére tartozó kérdésekben határozatot hoz a választási bizottság, egyéb esetben jegyzőkönyvben rögzíti a döntését.

A határozatot – meghozatala napján – írásba kell foglalni. A választási bizottság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a választási bizottság megnevezését, a határozat számát,
- a kérelmező nevét és lakcímét vagy székhelyét,
- a rendelkező részben a választási bizottság döntését, a fellebbezés (bíróági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a benyújtásának feltételeiről való tájékoztatást,
- az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a választási bizottság a határozatot hozta,
- a döntéshozatal idejét, a választási bizottság elnökének aláírását és a választási bizottság bélyegzőlenyomatát.

Ha a határozatban név-, szám- vagy más elírás van, a választási bizottság, illetve felhatalmazása alapján a választási bizottság elnöke a hibát kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére.

A kijavítást közölni kell azzal, akivel a határozatot közölték, továbbá nyilvánosságra kell hozni.

A határozat rövid úton való közlése történhet:

- jelenlévők részére – az átvétel elismerése mellett – a határozat átadásával,
- telefaxon,
- elektronikus dokumentum formájában (e-mail)
- kézbesítési megbízott útján.

A határozat rövid úton történő közlésének módját (módjait) a kérelmező jelöli meg.

A határozat rövid úton való közlésének és kézbesítésének tényét és módját az iratra fel kell jegyezni, az azt igazoló dokumentumot pedig az ügyiratban el kell helyezni.

A határozatot – ha személyes átadásra nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintettnek.

Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni. A határozatot – az ügyfél eltérő rendelkezése hiányában – az érintett központi névjegyzékben szereplő értesítési címére, ennek hiányában lakcímére kell megküldeni.

Az elsődleges postázási cím a választópolgár által a beadványban ekként megjelölt cím, s ha a beadvány nem tartalmaz külön értesítési címet (a lakcím kötelező eleme a beadványnak), csak abban az esetben, a központi névjegyzékben szereplő cím.

A határozatot kérésére, ingyenesen át kell adni a választási bizottság megbízott tagja részére.

2.1.6.2 A választási bizottságok határozatainak jogereje

A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt. A másodfokú, valamint a Nemzeti Választási Bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem nyújtottak be bíróági felülvizsgálat iránti kérelmet, és a bíróági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő letelt.

2.2 Választási irodák

2.2.1 Választási irodák feladatai

A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek tájékoztatásával, a választási adatok kezelésével és a választás technikai feltételeinek biztosításával összefüggő feladatokat ellátó választási szervek.

A választási irodák

- ellátják a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat.
- gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek,
- a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti igénynek az általános 15 napos határidővel szemben haladéktalanul, legfeljebb 5 napon belül tesznek eleget,
- ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket,
- biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit,
- megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását,
- gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről,
- ellátják az igazgatási és informatikai próbákkal kapcsolatos feladatokat,
- az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával, feladatkörükben eljárva működtetik a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszereket,
- technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a következő választási irodák működnek:

- HVI,
- TVI/FVI,
- NVI.

2.2.2 A helyi választási iroda

Minden településen önálló HVI működik. Közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeken a HVI feladatait közös HVI látja el. A közös HVI vezetője a közös önkormányzati hivatal jegyzője.

A HVI vezetője:

- a választási iroda tagjai közül kinevezi a helyettesét,
- megbízza a választási iroda további tagjait,
- kiveszi az esküt/fogadalmat a választási iroda tagjaitól,
- kizáró ok felmerülése esetén felmenti a választási iroda tagját.

2.2.3 A területi választási iroda

Minden megyében és a fővárosban területi választási iroda működik.

A TVI vezetője a megyei önkormányzat jegyzője, illetve a fővárosi önkormányzat főjegyzője.

A TVI vezetője:

- a TVI vonatkozásában ellátja a HVI vezetőjének fenti feladatait,
- kinevezi a HVI vezetőjét, amennyiben a települési jegyzői tisztség betöltetlen,
- kiveszi az esküt a HVI vezetőjétől,

- a HVI vezetője részére a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat,
- közreműködik a megyében működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- a jogszabályból fakadó hivatali kötelezettségének eleget nem tevő, és ezzel a választások törvényes lebonyolítását veszélyeztető HVI vezetője helyett – az NVI elnökével egyetértésben – más választási irodát bíz meg a választási feladatok vagy azok egy részének ellátásával.

2.2.4 A Nemzeti Választási Iroda

Az NVI autonóm államigazgatási szerv, független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.

Költségvetése az Országgyűlés költségvetési fejezetén belül önálló címet képez.

Az NVI elnökét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. Az NVI elnöke jogosult legfeljebb három elnökhelyettes határozatlan időre történő kinevezésére.

Az NVI elnöke:

- felmenti a választási iroda vezetőjét kizárási ok felmerülése esetén, egyben kinevezi az iroda új vezetőjét,
- irányítja választási irodák szakmai tevékenységét, ennek keretében közvetlen utasítást adhat a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban valamennyi választási iroda vezetője részére,
- a választási feladatok végrehajtása körében utasítást adhat a választások lebonyolításában részt vevő egyéb szervek vezetői részére is,
- a feladatai nem vagy nem megfelelő módon történő végrehajtása esetén a választási iroda vezetőjét megillető díj mértékét csökkentheti, végső esetben annak kifizetésétől eltekinthet,
- az általános választásokat követően beszámol Országgyűlésnek a választással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és lebonyolításáról.

Az NVI további feladatai:

- az NVI a választási irodák fenti feladatain túl gondoskodik a központi névjegyzék vezetéséről, valamint az informatikai rendszer kialakításáról és biztonságos működtetéséről. Gondoskodik a választáshoz kapcsolódó adatok biztonságos tárolásáról,
- ellátja a választás logisztikai és pénzügyi lebonyolításával összefüggő központi feladatokat. Lefolytatja a választás lebonyolításához szükséges közbeszerzési eljárásokat. Gondoskodik a választás lebonyolításához szükséges központi nyomtatványok előállításáról és szállításáról,
- működteti a választások hivatalos honlapját, melyen folyamatosan, legalább napi frissítéssel közzéteszi a névjegyzékekkel, a szavazással és a választás eredményével összefüggő közérdekű adatokat,
- megszervezi az igazgatási és informatikai próbákat,
- együttműködik más államok választási szerveivel, nyilvántartásba veszi a nemzetközi megfigyelőket.

2.2.5 A választási irodákra vonatkozó általános szabályok

Valamennyi választási bizottság munkáját választási iroda segíti, az SZSZB mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki a választási iroda tagja.

A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője a választási iroda feladatainak végrehajtásához szükséges számban, határozatlan időre bízza meg, mely megbízás indokolás nélkül visszavonható. A választási iroda tagjairól nyilvántartást szükséges vezetni.

A választási iroda tagjának közszolgálati tisztviselő és közalkalmazott bízható meg.

A választási irodának nem lehet tagja a képviselő, az alpolgármester, a választási bizottság tagja, a jelölt, a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója.

A választási iroda vezetője a vele szemben felmerülő kizárási okot haladéktalanul köteles bejelenteni az NVI elnökének.

A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okot a választási iroda vezetőjével köteles haladéktalanul közölni, aki őt felmenti.

A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője, a választási iroda tagja a megbízó választási iroda vezetője előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tesz.

A felettes választási iroda vezetőjén kívül más személy vagy testület a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének nem adhat utasítást.

A választási iroda tagja számára a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására csak a választási iroda vezetője adhat utasítást.

A választási bizottság elnöke a bizottság mellett működő választási iroda vezetőjének a bizottság titkársági feladatainak ellátása körében utasítást adhat.

A választási iroda tagjait a 3/2014 (VII. 24.) IM rendelet mellékletében megállapított mértékű díjazás illeti meg.

2.3 A választási szervek a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán

A nemzetiségi önkormányzati választáson a nemzetiségi jelölő szervezetek nem jogosultak tag megbízására az egyes választási bizottságokba.

2.3.1 Az SZSZB

Minden olyan településen, ahol az NVB kitűzte valamely nemzetiség települési önkormányzati választását, külön SZSZB működik (nemzetiségi SZSZB). A nemzetiségi SZSZB tagjainak megválasztására a 2.1.1.1. pontban foglaltak az irányadók.

Azokon a településeken, ahol a nemzetiségi közösség száma indokolja, egynél több nemzetiségi szavazókör kialakítására is lehetőség volt a választás kitűzéséig. Ilyen esetben több nemzetiségi SZSZB-t kell választani.

Amennyiben a nemzetiségiként regisztrált választópolgárok száma eléri a 900-at a településen, a HVI vezetője az SZSZB tagjainak számát a szükséges mértékben kiegészítheti a póttagok közül.

A nemzetiségi szavazást lebonyolító SZSZB-be nem lehet delegálni, de azok a jelölő szervezetek, amelyek a települési nemzetiségi önkormányzati választáson jelöltet állítanak, egy-egy megfigyelőt bízhatnak meg (közös jelöltet állító jelölő szervezetek közösen jogosultak a megfigyelő megbízására).

Megfigyelő csak az adott nemzetiség regisztrált választópolgára lehet, ezt a HVI ellenőrzi. A HVI vezetője határozattal visszautasítja a megfigyelő megbízását, ha az nem felel meg a törvényes követelményeknek.

A megfigyelő

- figyelemmel kísérheti a nemzetiségi SZSZB munkáját,
- a szavazást, illetőleg a nemzetiségi SZSZB munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja,

- a szavazóköri jegyzőkönyvben rögzítheti észrevételeit,
- kifogást nyújthat be,
- a szavazás lezárását követően a lezárt urnát aláírhatja,
- a szavazóhelyiségben köteles regisztrációs kártyát viselni.

A megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek a megbízó jelölő szervezetet terhelik.

2.3.2 A HVB

A helyi választási bizottság további feladatai:

- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- jóváhagyja a települési nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt a települési nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos kifogásról,
- megállapítja és közzéteszi a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét,
- települési nemzetiségi választás hiányában lebonyolítja a területi és az országos nemzetiségi választás szavazását.

Azokon a településeken, ahol az NVB nem tűzte ki egyetlen nemzetiség települési önkormányzati választását sem, a HVB előtt adhatják le szavazatukat a területi és az országos nemzetiségi választáson azok a választópolgárok, akik a településen nemzetiségi névjegyzékben szerepelnek. E településeken a HVB-nek 6 és 19 óra között határozatképes létszámban kell lebonyolítania az ilyen választópolgárok szavazását.

Az egy szavazókörös településen a HVB látja el az SZSZB feladatait a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán. Ha az ilyen településen nincs települési nemzetiségi önkormányzati választás, akkor a HVB egyszerre látja el az SZSZB feladatait a két választáson.

A nemzetiségi jelölő szervezetek a HVB-be nem bízhatnak meg megfigyelőt.

3. A NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE

3.1 A központi névjegyzék

3.1.1 A központi névjegyzék továbbvezetése

A központi névjegyzékbe felvett, magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár **bármikor, folyamatosan** kérheti a **HVI-tól**, hogy a központi névjegyzékben kerüljön rögzítésre, hogy

- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény szerinti valamely nemzetiséghez tartozik,
- fogyatékosságára tekintettel segítséget igényel annak érdekében, hogy önállóan adhassa le szavazatát,
- a központi névjegyzékben szereplő személyes adatainak kiadását megtiltja,
- az Európai Unió más tagállamának állampolgára a fentieken kívül azt is kérheti, hogy az EP-választásokra is kiterjedjen a névjegyzékbe vétele.

A fenti névjegyzéki bejegyzés **törlését** a választópolgár ugyancsak bármikor kérheti a HVI-től.

(Ha a polgárt a választójogának elvesztése vagy a magyarországi lakcímeének a megszűnése miatt törlik a központi névjegyzékből, és később – a választójogának visszanyerésekor vagy lakcím létesítésekor – ismét felvételre kerül, a központi névjegyzék a korábbi kérelem alapján bejegyzett adatokat nem tartalmazza, ilyen esetben új kérelem benyújtása szükséges.)

A kérelmek formanyomtatványát a 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet 2. és 5. melléklete állapítja meg. A nyomtatványt formailag módosította a 4/2014. (VII. 24.) IM rendelet, de a kérelem benyújtható a korábbi nyomtatványon is.

3.1.2 A nemzetiségi regisztráció

Ha a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. mellékletében felsorolt valamely nemzetiséghez (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán) tartozik, kérheti, hogy a központi névjegyzéken kerüljön feltüntetésre

- a nemzetiségének a megnevezése, továbbá az, hogy
- az országgyűlési választáson is nemzetiségi választópolgárként kíván-e szavazni.

A választópolgár **csak egy nemzetiség** tagjaként szerepelhet a központi névjegyzékben, a többes kötődés feltüntetésére nincs lehetőség. Ha a már nemzetiségi választópolgárként nyilvántartott polgár más nemzetiség tagjaként is kéri regisztrálását (vagy ha ugyanazon nemzetiség tagjaként ismételt bejegyzését kéri), a kérelmét el kell utasítani.

Lehetősége van a polgárnak arra, hogy bármikor töröltesse a nemzetiségi hovatartozását a központi névjegyzékből, és az országgyűlési választásra kiterjedő hatály ügyében tett nyilatkozatát is bármikor módosíthatja.

A választópolgár azt követően, hogy kérelmére a nemzetiségi hovatartozását törlik a központi névjegyzékből, korlátozás nélkül kérheti másik (vagy ugyanazon) nemzetiség tagjaként való nyilvántartásba vételét.

3.2 A szavazóköri névjegyzék

3.2.1 A szavazóköri névjegyzék létrehozása

Az állandó, folyamatosan aktualizált központi névjegyzékben minden választópolgár szerepel, aki bármelyik választástípusban választójoggal rendelkezik. Emellett még 18 év alatti, a választójogra csak várománnyal rendelkező polgárok is vannak a központi névjegyzékben. A

választás kitűzését követően azonban már olyan névjegyzékre van szükség, amely csak a kitűzött választáson aktív választójoggal rendelkező választópolgárok adatait tartalmazza.

Egy-egy **választás kitűzését követően** ezért a központi névjegyzék alapján az NVI elkészíti a szavazóköri névjegyzéket, amelyben már csak az **adott választáson szavazati joggal rendelkező** választópolgárok szerepelnek.

Már a szavazóköri névjegyzék összeállításától kezdve, azaz a választás kitűzését követő naptól szerepelnie kell a szavazóköri névjegyzékben azoknak a kiskorú polgároknak is, akik legkésőbb a szavazás napján a 18. életévük betöltésével választójogosulttá válnak. Ők is megkapják az értesítőt, de csak azok ajánlhatnak, akik az ajánlásgyűjtés befejezéséig nagykorúvá válnak.

A szavazóköri névjegyzék elektronikus változatát az NVI a szavazás napját követő 15 nap elteltével megszünteti, a szavazókörben használt kinyomtatott példányt pedig a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon **megsemmisíti**.

Egy választópolgár **csak egy** szavazóköri névjegyzékben szerepelhet.

3.2.2 Az értesítő

3.2.2.1 Az értesítő tartalma

A választás kitűzéséről, arról, hogy a választópolgár melyik választókerületben/településen gyakorolhatja választójogát, a szavazás napjáról és helyéről értesítővel kell tájékoztatni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárokat.

Az értesítő a választópolgár személyes adatai közül csak a nevét, születési nevét, születési idejét és a lakcímét tartalmazza.

Az értesítő a választópolgár szavazati jogának gyakorlásával kapcsolatos alapvető információkat is tartalmazza.

3.2.2.2 Az értesítő megküldése

Azoknak a választópolgároknak, akik a szavazás napját megelőző **ötvennyolcadik napon** a szavazóköri névjegyzékben szerepelnek, az NVI küldi meg az értesítőt, úgy, hogy a szavazást megelőző negyvennyolcadik napig megérkezzen a választópolgárhoz.

Azt, aki a szavazás napját megelőző **ötvennyolcadik napot követően** kerül felvételre a település valamely szavazókörének névjegyzékébe, a felvételekor – ha jelen van, az értesítő átadásával, egyébként megküldésével – a **HVI** tájékoztatja a névjegyzékbe vételéről. Az értesítőt fő szabály szerint az a HVI küldi meg (vagy adja át) a választópolgárnak, amelynek szavazóköri névjegyzékébe a választópolgár felvételre kerül. Ez alól két kivétel van. Ha a HVI az átjelentkező választópolgárt egy másik szavazókör névjegyzékébe teszi át: ebben az esetben az átjelentkezési kérelmet elbíráló HVI küldi meg vagy adja át az értesítőt. A másik kivétel, ha a választópolgár a központi névjegyzék adatai szerint Braille-írással készült értesítő megküldését kérte; ebben az esetben az NVI küldi meg számára a speciális értesítőt.

Az a választópolgár, aki – annak ellenére, hogy szerepel a szavazóköri névjegyzékben – nem kapja meg az értesítőt, vagy azt elveszíti, a HVI-től új értesítőt igényelhet.

3.2.3 A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése

3.2.3.1 A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése

Annak érdekében, hogy a szavazóköri névjegyzék mindig naprakész legyen, az **NVR** a központi névjegyzékben bekövetkezett minden változást (pl. lakcímváltozás, névváltozás, választójog elvesztése vagy megszerzése) átvezet a szavazóköri névjegyzéken.

3.2.3.2 A szavazóköri névjegyzék hivatalbóli módosítása

Azt a választópolgárt, aki a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemben kérte, hogy **akadálymentes szavazóhelyiségben** szavazhasson, és akinek a lakcíme szerint kijelölt szavazóhelyiség nem akadálymentes, a HVI a lakcíme szerinti szavazóhelyiséggel azonos egyéni választókerületben lévő, akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező szavazókör névjegyzékébe teszi át. A Ve. 166. § szerint „minden településen minden választókerületben

legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell”, továbbá a települési szintű lakóhellyel rendelkezők számára kijelölt szavazóhelyiségnek is akadálymentesnek kell lennie.

3.2.3.3 A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre

a) SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele

Az SZSZB tagja, valamint a jegyzőkönyvvezető **a szavazást megelőző 2. napig** kérheti, hogy a HVI tegye át annak a szavazókörnek a névjegyzékébe, amely SZSZB-jének munkájában a szavazás napján részt vesz. Az áttétel csak **településen belül** lehetséges, és a 10 000-nél több lakosú településen további feltétel, hogy a két szavazókör (a lakcím szerinti és a munkavégzés szerinti) **ugyanazon egyéni választókerületbe** tartozzon. Ez az áttétel nem minősül átjelentkezésnek. A kérelem benyújtásának megkönnyítésére formanyomtatvány található a VÜR-ben, amelynek használata nem kötelező.

b) Átjelentkezés

A választópolgár az önkormányzati választáson eldöntheti, hogy a **lakóhelye vagy a bejelentett tartózkodási helye** szerinti önkormányzat megválasztásában kíván részt venni. Aki a tartózkodási helye szerinti polgármesterre, önkormányzatra akar szavazni, az átjelentkezhet.

Átjelentkezéssel az a választópolgár szavazhat, aki magyarországi lakóhelye mellett bejelentett magyarországi tartózkodási hellyel is rendelkezik, feltéve, hogy

- tartózkodási helyét 2014. június 24-ét megelőzően létesítette és
- tartózkodási helyének érvényessége legalább 2014. október 12-ig tart.

Mivel az átjelentkezés csak a bejelentett tartózkodási hely szerinti szavazókörbe lehetséges, a kórházban tartózkodók, a fogvatartottak stb. most nem tudják gyakorolni szavazati jogukat *(kivéve azt a különleges esetet, ha a választópolgár lakóhelye vagy tartózkodási helye ugyanabban a szavazókörben van, ahova a kórház vagy bv-intézet is tartozik).*

A HVI az átjelentkezési kérelem alapján a választópolgárt **törli a lakcíme szerinti szavazókör névjegyzékéből, egyidejűleg felveszi a tartózkodási helye szerinti szavazókör névjegyzékébe.** Az önkormányzati választásokon tehát az átjelentkezéssel szavazók nem a kijelölt szavazókörben szavaznak. Kijelölt szavazókörök azonban továbbra is működnek minden településen, a településszintű lakóhellyel rendelkezők ott adhatják le szavazatukat.

A választópolgár a szavazást megelőző második napon 16 óráig kérheti visszavételét a lakcíme szerinti szavazóköri névjegyzékbe.

Az átjelentkezés iránti kérelem mind a helyi önkormányzati, mind – nemzetiségi választópolgár esetében – a nemzetiségi választásra kiterjed.

Az átjelentkezés megkönnyítésére a Vhr. tartalmaz egy **mintanyomtatványt**, annak használata azonban **nem kötelező!**

c) Mozgóurna igénylése

Az a választópolgár, aki a szavazóköri névjegyzékben szerepel, de **egészségi állapota** vagy **fogyatékosága**, illetve **fogva tartása** miatt nem tud elmenni a szavazóhelyiségbe, hogy ott adja le a szavazatát, mozgóurnát kérhet. Egyéb indokok (például munkavégzési kötelezettség teljesítése) alapján nincs lehetőség mozgóurna igénylésére.

A HVI a mozgóurnát igénylő választópolgárokról az informatikai rendszerben **külön jegyzéket** (a „mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke”) készít. Ebbe a nyilvántartásba – a nevétől eltérően – természetesen nem azokat kell felvenni, akik kérték a mozgóurnát, hanem csak azokat, akik kérelmét a HVI pozitívan bírálja el.

A mozgóurnát a választópolgár kérheti

- a lakcíme,
- átjelentkezés esetén a tartózkodási helyére
- a lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti szavazókör területén található egyéb címre.

A mozgóurna-igénylés megkönnyítésére a Vhr. tartalmaz egy **mintanyomtatványt**, annak használata azonban **nem kötelező!**

3.2.4 A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása

3.2.4.1 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása

Az átjelentkezés és a mozgóurna iránti kérelem, illetve azok módosítása vagy visszavonása a szavazást megelőző második napon 16 óráig nyújtható be. Az ekkor benyújtott kérelmeket a HVI haladéktalanul elbírálja, a változások átvezetése megtörténik a névjegyzékeken.

Ezt követően az SZL-ben és a NESZA-ban bekövetkezett változásokat az NVI átvezeti a központi névjegyzéken és a szavazóköri névjegyzéken is. Az ezt követő változások már nem jelennek meg a szavazóköri névjegyzékekben. Aki tehát a szavazást megelőző második napon 16 órát megelőzően jelenti be az új lakcímét (úgy, hogy a változás 16 óráig rögzítésre kerül az SZL-ben), az már az új lakóhelyén szavazhat.

E változások átvezetését követően az **NVI** a szavazóköri névjegyzéket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét **lezárja**, ezt követően azokba választópolgárt felvenni és azokból törölni már nem lehet. Ez alól két kivétel van:

- Az SZSZB a szavazóköri névjegyzékből a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe átteszi a nála mozgóurnát igénylő választópolgárokat.
- Előfordulhat, hogy a bíróság jogorvoslati eljárás keretében a szavazóköri névjegyzék lezárását, illetve kinyomtatását követően vesz fel valakit a névjegyzékbe. Ebben az esetben a bíróság ítéletét az elektronikusan vezetett névjegyzék megnyitásával, módosításával, ismételt lezárásával és ismételt kinyomtatásával lehet érvényesíteni.

3.2.4.2 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása

A zárást követően az addig kizárólag elektronikus úton vezetett, lezárt szavazóköri névjegyzéket és mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét a **HVI kinyomtatja**. A nyomtatási feladatok elvégzésével a HVI vezetője megbízhatja a TVI-t is, amely a feladatot a kormányhivatal közreműködésével is elláthatja.

A HVI vezetője a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéket és mozgóurnát igénylő választópolgárok kinyomtatott jegyzékét az utolsó oldalon elhelyezett aláírásával és bélyegzőlenyomattal **hitelesíti**.

A kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken már nem szerepelnek azok, akiket a HVI felvett a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe.

Azt, aki a szavazás napján, az SZSZB-től kér mozgóurnát, az SZSZB törli a szavazóköri névjegyzékből (áthúzza az adatait), és felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke gyakorlatilag együtt alkotja a szavazókörben (a szavazóhelyiségben vagy mozgóurnával) szavazásra jogosult választópolgárok nyilvántartását.

Ezekkel az intézkedésekkel biztosítható, hogy egy választópolgár csak egyszer szavazhasson.

3.3 A névjegyzékekkel kapcsolatos kérelmek

3.3.1 A névjegyzékkel kapcsolatos kérelem benyújtása

3.3.1.1 A kérelem benyújtásának ideje

A **központi** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (nemzetiségi regisztráció, fogyatékos segítése, adatletiltás, uniós regisztráció) **bármikor** be lehet nyújtani. A nemzetiségi regisztráció azonban csak akkor kerül átvezetésre a szavazóköri névjegyzéken, ha legkésőbb 2014. szeptember 26-án 16 óráig beérkezik a kérelem az illetékes HVI-hez.

A **szavazóköri** névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket (átjelentkezés, mozgóurna igénylése) a **választás kitűzését követően** lehet benyújtani, hiszen ezt megelőzően még nincs szavazóköri névjegyzék.

Az **átjelentkezés** iránti kérelmet **2014. október 10-én 16 óráig** lehet benyújtani.

A **mozgóurna** iránti kérelmet a **szavazás napján 15.00 óráig** lehet benyújtani:

- 2014. október 10-én 16 órát megelőzően a HVI-hez (amelynek szavazóköri névjegyzékében a választópolgár szerepel) vagy
- azt követően az SZSZB-hez.

3.3.1.2 A kérelem benyújtásának módja és helye

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet a választópolgár benyújthatja

- személyesen,
- levélben,
- az ügyfélkapun vagy a választások hivatalos honlapján.

A kérelmet maga a választópolgár **személyesen** akár a **lakóhelye**, akár a **bejelentett tartózkodási helye** szerint illetékes HVI-hez benyújthatja (így a bejelentett lakóhelyétől távol élő választópolgárnak nem kell hazautaznia a kérelem benyújtása céljából).

Levélben a kérelem **csak** a választópolgár **lakóhelye** szerint illetékes HVI-hez nyújtható be (akinek nincs lakóhelye, az a bejelentett tartózkodási helye szerint illetékes HVI-hez nyújthatja be a kérelmet). A levél kézbesítése történhet **postai úton**, de a választópolgár bármilyen más módon is eljuttathatja a kérelmet az illetékes HVI-hez: **futárral, rokona, ismerőse útján** stb. Ez utóbbi esetben csak akkor tekinthető szabályosan benyújtottnak a kérelem, ha az **borítékba** van zárva (azaz levélnek minősíthető). Ha egy személy több választópolgár kérelmét kívánja leadni a HVI-ben, indokolt személyazonosságát ellenőrizni és adatait feltüntetni a kérelmeken, egyrészt azért, hogy ha más módon nem elérhetőek a választópolgárok, a megbízottjukon keresztül fel lehessen venni velük a kapcsolatot, másrészt mert a választópolgárok adataival való visszaélés esetén (egy esetleges büntetőeljárás során) így biztosítható a körülmények feltárása.

A választások hivatalos **honlapján**, illetve az **ügyfélkapun** benyújtott kérelmet az informatikai rendszer továbbítja az illetékes választási irodához.

A **mozgóurna** iránti igény benyújtása tekintetében 2 eltérés van a fenti szabálytól:

- meghatalmazott útján is be lehet nyújtani (ebben az esetben a kérelmet a meghatalmazott írja alá, és ahhoz a közokiratba vagy teljes bizonyító erejű okiratba foglalt meghatalmazást is csatolni kell),
- ahhoz a HVI-hez kell benyújtani, amelynek szavazóköri névjegyzékén a választópolgár szerepel. Így ha a választópolgár átjelentkezéssel szavaz, akkor a tartózkodási helye szerinti település helyi választási irodájához nyújthatja be a kérelmet. Annak, aki a szavazást megelőző második nap 16 órát követően kér mozgóurnát, a kérelmet ahhoz az SZSZB-hez kell eljuttatnia, amelynek névjegyzékén szerepel. Ha a kérelmet a szavazást megelőző második nap 16 órát követően elektronikus úton nyújtják be, a kérelem SZSZB-hez történő továbbításáról a HVI-nek kell gondoskodni.

3.3.1.3 A kérelem áttétele

A központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről szóló 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet szerint abban az esetben, ha a kérelmező a **központi névjegyzékkel kapcsolatos** (nemzetiségi regisztráció, fogyatékos segítése, adatletiltás, uniós regisztráció), **levélben** benyújtott kérelmet nem a fentiek szerint meghatározott, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához juttatja el, a választási iroda a kérelmet haladéktalanul **átteszi** a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához. Ha a választópolgár személyesen kívánja rossz helyre benyújtani a kérelmét, annak átvételét meg kell tagadni, és tájékoztatni kell a választópolgárt, hogy hova nyújthatja be a kérelmet.

(Az elektronikus úton benyújtott kérelmet az informatikai rendszer – helyes adatok megadása esetén – biztosan jó helyre továbbítja.)

Ha a **szavazókori** névjegyzékkel kapcsolatos (mozgóurna, átjelentkezés) kérelmet nyújtják be rossz helyre, azt minden esetben **el kell utasítani, áttételnek nincs helye.**

3.3.2 A kérelem adattartalma

3.3.2.1 Kötelező adattartalom

A névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek tartalmaznia kell azokat a személyes adatokat, amelyek alapján a választási iroda meggyőződhet arról, hogy a kérelem valóban a kérelmezőtől származik. E személyes adatok a következők:

- a választópolgár **neve,**
- a választópolgár **születési neve,**
- a választópolgár **születési helye,**
- a választópolgár **anyja neve,**
- a választópolgár **személyi azonosítója.**

A fentiekén kívül

- a **nemzetiségi** névjegyzékbe vételi kérelemnek **tartalmaznia kell a nemzetiség megnevezését,** valamint a választópolgár nyilatkozatát, amelyben nemzetiséghez tartozását **megvallja.** A választópolgár kérheti még, hogy az **országgyűlési választásra is** kiterjedjen a nemzetiségi regisztrációjának a hatálya,
- a **fogyatékossgal** élő választópolgár a segítség iránti igényben megjelöli, hogy milyen **segítséget** kér,
- az **uniós** választópolgár EP választásra szóló regisztrációjának tartalmaznia kell
 - a) a választópolgár **nyilatkozatát,** hogy szavazati jogát csak Magyarországon gyakorolja,
 - b) annak a **településnek vagy választókerületnek** a megjelölését, amelynek névjegyzékébe az állampolgársága szerinti tagállamban legutóbb felvették – ha az európai uniós választópolgár az állampolgársága szerinti tagállamban még sohasem szerepelt a névjegyzékben (például még választójogosultságának megszerzése előtt elhagyta az országot), ilyen adatot nem kell megadnia a kérelemben. Tekintettel arra, hogy a kérelmet elbíráló HVI nem tudja ellenőrizni, hogy az európai uniós választópolgár szerepelt-e valaha hazája névjegyzékében, ezen adat hiánya miatt nem lehet a kérelmet elutasítani,
- az **átjelentkezés** iránti kérelemnek tartalmaznia kell a választópolgár bejelentett **tartózkodási helyének címét,**
- a **mozgóurna** igénylésének tartalmaznia kell az igénylés **okát,** valamint azt a **címet,** ahova a mozgóurna kivitelét kéri a választópolgár, ha nem a lakcímén tartózkodik.

3.3.2.2 Fakultatív adattartalom

A kérelem elbírálására illetékes választási iroda a kérelem tárgyában hozott döntéséről értesítést küld a kérelmező számára. Az **értesítési cím** megadása esetén a HVI nemcsak a kérelmező lakcímére, hanem az általa megadott értesítési címre (email, telefax, postai cím) is értesítést küld a kérelme elbírálásának eredményéről.

3.3.3 A központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelem elbírálása

3.3.3.1 A kérelmező azonosítása

A kérelem **személyes** benyújtása esetén a HVI ügyintézője a kérelmező iratai alapján ellenőrzi a kérelmező személyazonosságát, és a kérelemben feltüntetett adatokat összeveti a központi

névjegyzék adataival (a névjegyzékbe vételét kérő hajléktalan esetén az SZL-lel és a NESZA-val). Ha eltérést tapasztal, lehetőség van a kérelem adatainak javítására, kiegészítésére.

A **nem személyesen** benyújtott kérelem esetén alapvető fontosságú, hogy a választási iroda meggyőződjön arról, hogy a kérelmet valóban az nyújtotta be, akire vonatkozóan a központi névjegyzékben adatváltozást kezdeményeznek.

A Ve. e tekintetben eltérő szabályokat állapít meg a különböző kérelmekre.

Az **átjelentkezés** és a **mozgóurna** iránti kérelemnek, valamint az uniós választópolgár EP-regisztrációjának csak akkor adhat helyt a HVI, ha a választópolgárnak a kérelemben szereplő adatai **pontosan megegyeznek** nyilvántartásban szereplő adatokkal. Egyetlen betű eltérés is a kérelem elutasítását vonja maga után. (Ez nem vonatkozik a születési helyre, amelynél nem a betűhelyes leírás a követelmény, hanem a tartalmi egyezőség, így pl. Bácsalmás helyett a Báscalmás megjelölést is el kell fogadni. Nem elutasítási ok az sem, ha a születési hely nem tartalmazza a városi kerületet.)

A **nemzetiségi** regisztráció, a **fogyatékos** segítése és az **adatletiltás** esetén azonban **bizonyos eltérések megengedhetők**, azok nem jelentenek elutasítási okot:

- ékezeteltérés bármelyik adatban (pl. Sándor helyett Sandor)
- írásmódbeli eltérés (pl. Betti helyett Betty)
- a születési hely idegen írásmódú megjelölése (pl. Bécs helyett Wien)
- több utónév közül az egyik elhagyása (pl. András Pál helyett András)
- név, más nyelven történő megadása (pl. Erzsébet helyett Elisabeth)

3.3.3.2 A kérelem elbírálásának határideje

A **névjegyzékkel kapcsolatos**, 16 óráig beérkező **kérelmet** a **beérkezése napján** kell elbírálni.

A **16 órát követően**, illetőleg a **nem munkanapon** beérkező kérelmet a **következő munkanapon** kell elbírálni.

Ha a kérelmező a központi névjegyzékkel kapcsolatos, levélben benyújtott kérelmet nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához juttatja el, és emiatt a választási iroda a kérelmet átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához, a kérelem beérkezése napjának azt a napot kell tekinteni, **amikor az áttett kérelem az elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező választási irodához beérkezik.**

3.3.3.3 A választási iroda döntése

A HVI a névjegyzékkel kapcsolatos kérelem **elutasításáról az NVR-ből kinyomtatott határozatot** hoz.

Ha a HVI a **kérelemnek helyt ad, az NVR-ből** nem határozatot, hanem egyéb **döntést nyomtat**. A központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről szóló 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet szerint a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemnek helyt adó döntés aláírás és bélyegzőlenyomat nélkül érvényes.

Az **átjelentkezési** kérelemnek vagy az átjelentkezés visszavonásának helyt adó döntés esetén a HVI **értesítőt** küld a választópolgárnak. **Nemzetiségi választópolgár esetében mindkét választásra kiterjedően át kell tenni a másik szavazóköri névjegyzékre a választópolgárt, és mindkét választásra vonatkozóan egy-egy értesítőt kell számára küldeni.**

Az **SZSZB** a mozgóurna iránti kérelem elutasításáról **határozattal** dönt.

3.3.3.4 *A kérelmező értesítése*

A HVI döntéséről (legyen az elutasító vagy a kérelemnek helyt adó) értesíteni kell a kérelmezőt.

Ha a kérelmező jelen van, a HVI a határozatot vagy az írásba foglalt egyéb döntést/értesítőt **átadja** részére.

A kérelmező számára – ha nincs jelen – a döntést/értesítőt az alábbi módon kell megküldeni:

- a **lakcímére** minden esetben meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben megadja email címét vagy telefax számát, a döntést/értesítőt a megadott **email** címre vagy **telefax** számra is meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben egy **postacím**et adott meg értesítési címként, a döntést/értesítőt a megadott postacímre is meg kell küldeni.

A döntést/értesítőt legkésőbb a meghozatalát követő napon, magyarországi címre **tértivevényes** küldeményként kell postázni.

3.4 **A névjegyzék nyilvánossága**

3.4.1 **A központi névjegyzék nyilvánossága**

Az információs önrendelkezési jog keretében bárki jogosult információt kérni arról, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben, a nyilvántartott adataiba betekinthez, továbbá azokról másolatot kérhet. A betekintés jogát a magyarországi lakcímmel rendelkező polgár a **lakcíme szerinti HVI-ben**, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár az NVI-ben gyakorolhatja. A többi választópolgár központi névjegyzéki adataiba történő betekintésre nincs lehetőség.

3.4.2 **A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága**

A választások törvényességének egyik alapvető garanciája, hogy bárki meggyőződhet arról, hogy kik azok, akik a szavazáson részvételre jogosultak. Ennek módja, hogy a választás kitűzésétől a névjegyzék lezárásáig a **HVI-ben bárki** megtekintheti a település szavazóköri névjegyzékeinek adatait. A választópolgárok személyes adatainak védelme érdekében a megtekintés lehetősége csak a választópolgárok nevére és lakcímére terjed ki, a többi személyes adat megismerésére nincs mód.

A betekintés lehetősége nem terjed ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékére, hiszen a nyilvánossághoz fűződő érdek már nem foglalja magában annak megismerését, hogy ki korlátozott a mozgásában.

A szavazóköri névjegyzéket a HVI csak a szavazást közvetlenül megelőző napokban nyomtatja ki, így a megtekintés nem az ügyfélszolgálaton kifüggesztett lista segítségével, hanem az informatikai rendszerben, monitoron történik.

A szavazóköri névjegyzék adatainak megtekintése nem terjed ki arra, hogy a személyes adatokról (a választópolgárok neve és lakcíme) a betekintő másolatot vagy feljegyzést készítsen.

Az információs önrendelkezési jog keretében természetesen minden választópolgár jogosult arra, hogy **teljes körűen** megismerje a szavazóköri névjegyzékben **róla nyilvántartott** adatokat, és azokról **másolatot** kérjen.

3.5 **A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékre vonatkozó speciális szabályok**

Minden nemzetiség tekintetében külön szavazóköri névjegyzék készül.

A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékre azokat kell felvenni, akik – legkésőbb 2014. szeptember 26-án benyújtott kérelmük alapján – a központi névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként szerepelnek.

A nemzetiségi választópolgár azon település nemzetiségi szavazóköri névjegyzékében szerepel, amely településen a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására összeállított szavazóköri névjegyzékben is szerepel. Fő szabály szerint tehát a lakóhelye szerinti településen, de aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán átjelentkezik a tartózkodási helye szerinti településre, azt a nemzetiségi választáson is át kell tenni a tartózkodási helye szerinti település nemzetiségi szavazóköri névjegyzékébe: **AZ ÁTJELENTKEZÉS MINDKÉT VÁLASZTÁSRA KITERJED!**

Előfordulhat, hogy a választópolgár azt megelőzően kér átjelentkezést, mielőtt regisztrálna nemzetiségi választópolgárként. Ebben az esetben a regisztrációs kérelemnek elbírálását követően egyből a tartózkodási helye szerinti település nemzetiségi névjegyzékébe kerül.

A választópolgárt a nemzetiségi szavazóköri névjegyzékbe 2014. augusztus 15-ig történő felvételéről az NVI, az azt követő felvételéről a HVI nemzetiségi értesítő megküldésével tájékoztatja.

4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

4.1 A jelölő szervezet (párt, társadalmi szervezet) bejelentése

A választáson jelöltet és listát – a független jelölt kivételével – csak a választási bizottság által nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat, ezért a választáson induló jelölő szervezeteknek a választás kitűzését követően kérniük kell nyilvántartásba vételüket. A közös jelöltet, listát állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat.

A jelölő szervezetet a TVB vagy az NVB – amelynél a jelölő szervezet képviselőjére jogosult személy bejelentette – veszi nyilvántartásba.

4.2 Az ajánlás

A jelölt- és listaajánlás feltételeit az Övjt. III. fejezete és a Ve. határozza meg. A választáson a polgármester-, az egyéni listás, az egyéni választókerületi jelöltek állításához az Övjt-ben meghatározott számú ajánlás szükséges.

4.2.1 A jelöltállításához szükséges ajánlások számának megállapítása

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelölt, valamint a polgármesterjelölt állításához szükséges ajánlások számát a HVI vezetője állapítja meg 2014. augusztus 18-án.

A szükséges ajánlások számának megállapításakor a választópolgárok számát a központi névjegyzéknek a 2014. augusztus 15-i adatai alapján kell figyelembe venni.

A szükséges ajánlások számát egész számra felfelé kerekítve kell megállapítani, melyet az illetékes választási iroda közzétesz.

Egyéni listás, illetve egyéni választókerületi képviselőjelölt az, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább 1 %-a jelöltnek ajánlott.

Polgármesterjelölt az, akit

- a) a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább 3%-a,
- b) a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,
- c) a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

4.2.2 Az ajánlóív

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet.

Ajánlóív igénylésére az A4 jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre.

Az ajánlóívet a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelölő szervezet a HVI-től igényelheti (a megyei lista és a főpolgármester ajánlóíve kivételével).

Az ajánlóíven a választási iroda feltünteti a jelöltként indulni szándékozó választópolgár nevét, a jelölő szervezet nevét vagy a független jelölés tényét, a választókerület megjelölését. Közös jelölt esetén az ajánlóíven a közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.

Az ajánlóívet a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, amely sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) látja el az ajánlóívet.

A HVI az igénylését követően haladéktalanul, de legkorábban 2014. augusztus 25-én az NVR-ből előállított átadás-átvételi bizonylattal átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet. A választási iroda valamennyi ajánlóívet hitelesítő bélyegzőlenyomattal lát el.

Hivatalos ajánlóívnek csak a HVI által – a jogszabályok által előírt eljárási rendben – biztosított ajánlóív minősül. Az ajánlóívről kitöltetlen állapotban sem lehet másolatot készíteni.

Az egy választópolgár által elfogadható jelölések számát és fajtáját az Övjt. 8. §-a tartalmazza.

Jelölés		A jelölt által elfogadható más jelölés:						
		polgármester	egyéni listás	egyéni választókerületi	kompenzációs listás	megyei listás	fővárosi kompenzációs listás	főpolgármester
polgármester	10 000 alatti településen		<i>ugyanazon településen</i>	-	-	<i>ugyanazon megyében</i>	-	-
	10 000 feletti településen		-	<i>ugyanazon településen</i>	<i>ugyanazon településen</i>	<i>ugyanazon megyében</i>	-	-
	megyei jogú városban		-	<i>ugyanazon településen</i>	<i>ugyanazon településen</i>	-	-	-
	fővárosi kerületben		-	<i>ugyanazon kerületben</i>	<i>ugyanazon kerületben</i>	-	<i>igen</i>	-
egyéni listás		<i>ugyanazon településen</i>		-	-	<i>ugyanazon megyében</i>	-	-
egyéni választókerületi	10 000 feletti településen	<i>ugyanazon településen</i>	-		<i>ugyanazon településen</i>	<i>ugyanazon megyében</i>	-	-
	megyei jogú városban	<i>ugyanazon településen</i>	-		<i>ugyanazon településen</i>	-	-	-
	fővárosi kerületben	<i>ugyanazon kerületben</i>	-		<i>ugyanazon kerületben</i>	-	<i>igen</i>	-
kompenzációs listás	10 000 feletti településen	<i>ugyanazon településen</i>	-	<i>ugyanazon településen</i>		<i>ugyanazon megyében</i>	-	-
	megyei jogú városban	<i>ugyanazon településen</i>	-	<i>ugyanazon településen</i>		-	-	-
	fővárosi kerületben	<i>ugyanazon kerületben</i>	-	<i>ugyanazon kerületben</i>		-	<i>igen</i>	-
megyei listás		<i>a megyében, megyei jogú város kivételével</i>	<i>a megyében</i>	<i>a megyében, megyei jogú város kivételével</i>	<i>a megyében, megyei jogú város kivételével</i>		-	-
fővárosi kompenzációs listás*		<i>fővárosi kerületben (automatikus)</i>	-	<i>fővárosi kerületben</i>	<i>fővárosi kerületben</i>	-		<i>igen (automatikus)</i>
főpolgármester		-	-	-	-	-	<i>igen (automatikus)</i>	

***A fővárosi kompenzációs listás jelöltség feltétele valamely fővárosi kerületben elfogadott polgármesterjelöltség, vagy a főpolgármester-jelölés.**

Ha az ajánlóív iránti igény (A4) rögzítésekor az NVR jelzi, hogy olyan jelölt számára igénylik az ajánlóívet, aki azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a HVI az ajánlóív kiadását megtagadja, és erről írásban tájékoztatja az igénylőt. A tájékoztatásban közölni kell,

hogy az érintett hol fogadott el másik, összeférhetetlen jelölést, valamint arról, hogy a döntés ellen a HVB-hez nyújthat be kifogást. Fentiekkel kapcsolatos jogértelmezését az NVB az eltérő településen, fővárosi kerületben vagy megyében történő jelölés, illetve az ugyanazon jelölési fajtán belül többes jelölés elfogadása esetén követendő eljárásrendről szóló 15/2014. NVB iránymutatásában fejtette ki.

Egy jelölő szervezet egy egyéni választókerületben csak egy jelöltet állíthat.

Ugyanakkor az egyéni listás választáson egy jelölő szervezet több jelöltet is állíthat.

4.2.3 Az ajánlás

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik.

Az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét,
- anyja nevét.

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A többi adat az ajánló választópolgár jelenlétében másképp is rávezethető az ajánlóívre. A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengénlátó, írástudatlan) választópolgár az ajánlóívet a választási iroda vezetője, tagja, valamint bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézjegyével. A választópolgár kézjegyét a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, valamint a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.

Az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltünteteti nevét és aláírását.

Ajánlani csak a lakóhely szerinti választókerületben induló egyéni választókerületi jelöltet, illetve a lakóhely szerinti településen induló egyéni listás jelöltet, polgármester-jelöltet lehet. Az átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye szerinti jelöltet ajánlhat.

A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet is ajánlhat. Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben, (kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölő szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölő szervezet székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)
- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígéretét. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

4.2.4 A jelölt bejelentése

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármester-jelöltet legkésőbb 2014. szeptember 8-án 16 órakor kell bejelenteni a HVB-nél az E2 nyomtatvány és az ajánlóívek átadásával.

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a HVI-nek legkésőbb 2014. szeptember 8-án 16.00 óráig. E kötelezettség elmulasztása esetén a HVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után tízezer forint.

Nem szabható ki bírság a legkésőbb a 2014. szeptember 9-én 16 óráig benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

4.2.5 Az ajánlások ellenőrzése

Az ajánlásokat a HVI ellenőrzi. A HVB tagja csak a bizottság döntése alapján végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.

Az ajánlások ellenőrzése során:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív eredeti-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- az ajánlóív aláírásra került-e a gyűjtő személy által, ha nem, az ajánlóív, így az összes ajánlás érvénytelen,
- el kell végezni az ajánló választópolgár azonosítását és választójoga megállapítását az ajánlóíven feltüntetett adatainak a központi névjegyzék és a szavazókörök és választókerületek nyilvántartásának adataival való összevetésével, ennek során meg kell vizsgálni, hogy
 - ✓ az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata fel van-e tüntetve,
 - ✓ létezik-e választópolgár az adott személyi azonosítóval,
 - ✓ egyeznek-e a választópolgár központi névjegyzékbeli adatai az ajánlóíven feltüntetett adataival (csak laza egyezés szükséges),
 - ✓ a választópolgár – a szavazást megelőző 48. nap és az ajánlóív leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben,
 - ✓ a választópolgár nem ajánlott-e egy jelöltet többször,
- meg kell állapítani, hogy az érvényes ajánlások száma eléri-e a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlás érvényes, ha

- az ajánló választópolgár 2014. augusztus 25. és az ajánlóív benyújtásának napja közötti bármely időpontban jogosult volt jelöltet ajánlani a választókerületben, (aki ebben az időszakban jelentkezik át, annak mind a lakóhelyén, mind a tartózkodási helyén leadott ajánlásait el kell fogadni.)
- az ajánló választópolgár ajánlóíven feltüntetett adatai a központi névjegyzék adataival teljes körűen megegyeznek,
- az ajánlás megfelel az előzőekben felsorolt követelményeknek.

Az ajánlások ellenőrzése során a teljes körű egyezés törvényi követelményének érvényre juttatása mellett a jelöltre, illetve a jelölő szervezetre leadott ajánlásban megnyilvánuló választópolgári akarat tiszteletben tartása érdekében érvényesnek kell elfogadni azokat az ajánlásokat, amelyeket az ajánlási szabályokat betartva gyűjtöttek, a választópolgár az

ajánlóíven valamennyi adatát feltüntette, és az alapján a választópolgár egyértelműen beazonosítható, de ajánlása adásakor egyes adataiban csekély mértékű eltérés tapasztalható az ajánlóíven a központi névjegyzék adataihoz képest, az alábbiak szerint:

- nem tüntette fel a neve mellett a „dr.” megjelölést, de azt a központi névjegyzék a nevéél tartalmazza;
- feltüntette, de a központi névjegyzékben nem szerepel neve részeként az ifjabb, idősebb, özvegy előtag, illetve ezen előtagok rövidítése;
- saját neve esetében a központi névjegyzékben szereplő több utóneve közül csak az egyiket tüntette fel;
- az anyja neve esetében annak a központi névjegyzékben szereplő több utóneve közül csak az egyiket tüntette fel;
- lakcíme településadatát rövidítve tüntette fel, de a település az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható (pl. Budapest-Bp., Debrecen-Db.) különös tekintettel a megadott postai irányítószámra;
- lakcímében a közterület elnevezését nem a magyar helyesírás szabályainak megfelelően tüntette fel (pl. Kossuth utca – Kosút utca), de a közterület elnevezése egyértelműen beazonosítható, vagy a közterület elnevezése megváltozott és a régi elnevezés szerint tüntette fel (pl.: Moszkva tér – Széll Kálmán tér);
- a közterület jellegét nem a központi névjegyzékben szereplő módon adta meg, de a megadott közterület jelleg azonos kategóriába tartozik (pl. út – útja – utca – körút, tér – tere – körtér, köz – köze, sor – ároksor – fasor), vagy a közterület jellegét a központi névjegyzéktől eltérően, rövidítve jelölte meg (pl. utca – u., körút – krt.).

A választási iroda által az ajánlások ellenőrzésének elvégzését követően a Ve. 127. § (3) bekezdése értelmében készített tájékoztatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani kívánó jelölő szervezet képviselője akár a választási bizottság döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételéssel élhet. Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető. (5/2014. NVB iránymutatás)

Az ajánlások ellenőrzését a HVI a jelölt bejelentésétől számított **három napon belül** végzi el, a jelölt nyilvántartásba vételére azonban a HVI-nek a bejelentéstől számított négy nap áll rendelkezésére.

Az ajánlások tételes ellenőrzését nem kell tovább folytatni, ha bizonyossá válik, hogy az érvényes ajánlások száma eléri a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről a HVI tájékoztatja a HVB-t.

Amennyiben a jelölt bejelentése 2014. szeptember 8-át megelőzően történik, és a HVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya okán visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ugyanazon jelölt ismételt bejelentése esetén további ajánlóívek leadása lehetséges, mely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott összes érvényes ajánlást is bele kell számolni.

Az ajánlóíveket a HVI 2015. január 12-én megsemmisíti.

4.2.6 Kompensációs lista bejelentése

A 10 000-nél több lakosú településen a kompensációs listát legkésőbb 2014. szeptember 9-én kell bejelenteni a HVB-nél az L7 nyomtatvány, valamint az azon állított jelöltek által kitöltött SZ4 nyomtatványok átadásával.

Kompensációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított.

A kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította.

A HVB törli a nyilvántartásból a kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bírált egyéni választókerületi jelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.

A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy kiesett.

Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, melyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelenthető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb 2014. szeptember 9-én visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.

4.3 A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

A HVB minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz.

A HVB visszautasítja a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

Ha a listán állított jelöltek rögzítésekor az NVR jelzi, hogy olyan jelölt szerepel a listán, aki azt megelőzően már azzal összeférhetetlen jelölést elfogadott, a HVI erről tájékoztatja a HVB-t, amely a listát e jelölt nélkül veszi nyilvántartásba.

A 10 000-nél több lakosú településen a nemzetiségi jelölő szervezetek által az egyéni választókerületekben állított, nemzetiségi jelöltként nyilvántartásba vett jelölteket a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi fel (azon nemzetiségi jelöltek kivételével, akiket olyan nemzetiségi jelölő szervezet állított, amely kompenzációs listát állít a településen).

4.3.1 A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – az NVI vezeti.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat a nyilvántartásba vevő vagy abból törülő választási bizottság mellett működő választási iroda vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölt elveszíti a választhatóság jogát, ennek tényét – a nyilvántartásból való törlése érdekében – a HVI haladéktalanul jelzi a HVB-nek. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVB törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

4.3.2 A jelölt kiesése

A jelölt kiesik, ha

- a szavazás megkezdése előtt a jelölésről írásban lemond (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett jelölt nevét a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint az egyéni szavazólapokról törölni kell.

4.3.3 A lista kiesése

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát visszavonja (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett listát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint a szavazólapokról törölni kell.

4.4 Jelöltállítás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson

Az NVB a települési nemzetiségi önkormányzati választást kitűző határozatában (1128/2014.) megállapította, hogy adott településen adott nemzetiség tekintetében mennyi ajánlásra van szükség a jelöltállításához.

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet. Az ajánlóív igénylésére az A6 jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre. Az ajánlóívet a nemzetiségi jelölő szervezet a HVI-től igényelheti.

Jelöltet a nemzetiség névjegyzékébe felvett választópolgár ajánlhat, aki az adott településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik. Az átjelentkezett választópolgár a tartózkodási helye szerinti településen ajánlhat jelöltet.

A települési nemzetiségi önkormányzati jelöltet legkésőbb 2014. szeptember 8-án 16 órakor kell bejelenteni a HVB-nél az E3 nyomtatvány és az ajánlóívek átadásával.

5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

A választási eljárásról szóló törvény „A választási kampány” című VIII. fejezete a választási kampányidőszak, a választási kampánytevékenység és a választási kampányeszköz fogalmát határozza meg, valamint ez utóbbi példálózó felsorolását tartalmazza az alábbiak szerint.

5.1 Választási kampányidőszak

A Ve. 139. §-a valamennyi választástípusra egységesen határozza meg a választási kampányidőszak időtartamát, - kezdetét és végét, - mely szerint a választási kampányidőszak a szavazás napját megelőző 50. naptól a szavazás napján a szavazás befejezéséig, azaz a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választásán **2014. augusztus 23-tól 2014. október 12-én 19.00 óráig** tart.

5.2 Választási kampánytevékenység

Kampánytevékenységnek minősül:

- kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és
- kampányidőszakban folytatott minden egyéb tevékenység, amelynek célja a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése.

Fontos, hogy a jelöltek, jelölő szervezetek a választók szavazatai megszerzése érdekében folytatott kampánytevékenység során kiemelt figyelmet fordítsanak arra, hogy tevékenységük minden esetben megfeleljen a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének. Bár a választási kampány része és velejárója az, hogy a jelöltek és a jelölő szervezetek egymás tevékenységét illetően kritikát fogalmaznak meg, illetve minősítik egymás programját (ún. negatív kampány), lényeges azonban elkülöníteni azt, hogy a választási kampányban az egymás irányában megjelenő kritikai megnyilvánulások véleményt közölnek vagy tényt állítanak. Míg a vélemény – legyen az akár szélsőséges, vagy egyesek számára bántó – önmagában nem vezethet a választási jogszabályok megsértéséhez, a valótlan tartalmú tényállítások azonban alkalmasak a választópolgárok megtévesztésére, így a választásra irányadó jogszabályok megsértésére. (Lásd: Kúria Kvk.I.37.441/2014/2.számú, Kvk. III.37.451/2014/2.számú, Kvk.III.37.380/2014/3.számú, Kvk.I.37.443/2014/4.számú végzése, Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata)

A Ve. vonatkozó rendelkezése értelmében **nem minősül választási kampánynak:**

- az állampolgárok – *mint magánszemélyek* – közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától (sms-váltás, facebook, szóbeli beszélgetés stb.);
- a választási szervek (választási bizottság, választási iroda) tevékenysége.

A Ve. nem definiálja a választási szervek tevékenységét, de az értelemszerűen a választás előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végzését jelenti. Az NVB a szavazás napján történő autóbuszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatásában rögzítette, hogy „A választási eljárás során a választási irodák a Ve.-ben és az egyéb, választásokra irányadó jogszabályokban előírt feladatokat hajtják végre a Nemzeti Választási Iroda elnökének központi irányítása mellett. (...) A választási irodák feladatait a Ve. 75. § (1) bekezdésének rendelkezései, valamint egyéb, választásra irányadó jogszabályok határozzák meg. A választási irodák illetékességi területükön csak a jogszabályokban meghatározott feladatok ellátására jogosultak.”

Mindezek alapján csak a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekben előírt feladatok tekinthetők a választási irodák tevékenységének. Fentiekre tekintettel „a Ve. 143/A. § (1) bekezdésében foglalt, a szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívás tilalma vonatkozik a választási szervekre, így a választási irodákra is. A hivatkozott tilomba ütközik továbbá, ha a választási iroda a választópolgárokat a szavazóhelyiséghez való eljuttatásuk érdekében autóbusszal szállítja.

(Lásd: a szavazás napján történő autóbuszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

5.3 Választási kampányeszközök

A kampányeszközök vonatkozásában a Ve. 140. §-ban használt „különösen” kifejezésből következően nem tartalmaz taxatív felsorolást a kampányeszközök vonatkozásában. A hivatkozott törvényhely a következő kampányeszközöket nevesíti:

1. plakát,
2. jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés,
3. politikai reklám,
4. politikai hirdetés és
5. választási gyűlés.

5.3.1 Plakát

A plakát az egyik legrégebben és leggyakrabban használt kampányeszköz. Megkülönböztethető szöveges, illetve képi/grafikai plakát. Mindkettő célja a polgárok tájékoztatása, meggyőzése, szavazásra történő buzdítása.

A Ve. 144. §-a alkalmazásában plakát:

- a választási falragasz,
- felirat,
- szórólap,
- vetített kép,
- embléma.

A Ve. indokolása megfogalmazza, hogy „a törvény plakátnak tekint minden olyan információhordozót, amely statikus információkat hordoz”.

A plakát választási plakátnak történő minősítés szempontjából nincs jelentősége a plakát méretének és hordozóanyagának.

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 46. § (9) bekezdés szerint azonban a sajtóterméken és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az egyéb kiadványon **fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum)**. Az impresszumban a következő adatokat kell feltüntetni:

- a) a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét,
- b) a szerkesztésért felelős személy nevét.

(Lásd: 1112/2014. sz. NVB határozat)

Plakát a Ve.144. §-ában meghatározott korlátozásokkal és tilalmakkal bárhol elhelyezhető.

A korlátozások és tilalmak a következők:

- Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyonkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet. (Lásd: Kúria Kvk.II.37.477/2014/3.számú végzése)
- Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát, illetve óriásplakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. (Lásd: 959/2014. számú NVB határozata)
- Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.
- A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A Kúria több végzésében – Kvk.I.37.476.2014/3., Kvk.III.37.355/2014/3., Kvk.I.37.491/2014/3., Kvk.II.37.307/2014/3., Kvk.III.37.399/2014/3. – is kifejtett és az NVB által következetesen alkalmazott joggyakorlata szerint a Ve. 144 §-ának helyes értelmezése az, hogy a **választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók.** A választási szervek csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják, míg a közúti közlekedési szabályok, továbbá a reklámtáblák elhelyezésére vonatkozó rendeleti szabályok nem alkalmazhatók, mivel a Ve. 144.§-a egy zárt szabályrendszert alkot.

A Kúria álláspontja szerint a Ve. 144.§ (3) bekezdése szerinti főszabályhoz képest a (4) bekezdés az egyes építményeken való plakátelhelyezéshez nélkülözhetetlen tulajdonosi, bérleti, vagyonkezelői hozzájárulás szükségességéről, az (5) bekezdés meghatározott célú, így műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból indokolt közterületeken érvényesülő önkormányzati rendeleti tilalomról, míg a (6) bekezdés az önálló hirdető-berendezés és óriásplakát elhelyezéséhez kapcsolódó közterület-használatra vonatkozó szabályok alkalmazásáról rendelkezik. Bár a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 12.§ (3b) bekezdése a reklám célú berendezések esetében tiltja a villanyoszlopon való elhelyezést, de a Kkt. a reklám célú berendezés fogalmát nem határozza meg, így nem vonja szabályozási körébe a Ve. 144.§-a szerinti választási plakátot. A reklámtáblák, reklámhordozók és egyéb reklám célú berendezések közutak melletti elhelyezésének részletes szabályairól szóló 224/2011 (X.21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 1. §-a e fogalmi kört pontosan rögzíti, abba beleérti a választási plakátot is, azonban e rendelkezés alkalmazását a Ve. 144.§ (4)-(7) bekezdései nem teszik lehetővé, így a korlátozás nélküli elhelyezés főszabályát sem ronthatja le. Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint a plakátok villanyoszlopon való elhelyezése nem sérti sem a Ve. 144.§-át, sem a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) és e) pontját.

A plakátot a szavazást követő 30 napon belül az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, köteles eltávolítani. A 30 napos határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből következően jogvesztő. Abban az esetben, ha az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget az aki, vagy akinek érdekében elhelyezték a plakátot, a tulajdonos, a bérló, a vagyonkezelő végzi el a plakát eltávolítását, ennek költségét azonban viselni köteles.

A Nemzeti Választási Bizottság 2014. május 22-én kiadta a választási plakát eltávolítása szabályainak értelmezéséről szóló 13/2014. NVB iránymutatást, mely szerint:

„A Ve. 144. § (7) bekezdésében foglalt, **a választási plakátnak a szavazást követő harminc napon belül történő eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt** előterjesztett kérelem elbírálására **a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult.**”

Az iránymutatás indokolása a következőket fogalmazza meg:

„A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint bár a Ve. 144. § (7) bekezdésének második mondatában foglalt plakát eltávolítására vonatkozó kötelezettséget a Ve. tartalmazza, azonban annak jogsértő mulasztása jogkövetkezményeinek alkalmazása Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 2. pontjában foglaltak alapján a helyi önkormányzatok és nem a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügy. Ebből kifolyólag, azon jogorvoslati kérelem elbírálására, mely a választási plakátnak a szavazás napját követő 30 napon túl történő eltávolítási kötelezettsége megszegésének megállapítására irányul, a választási bizottságnak nincs hatásköre. Ezt az álláspontot erősíti az is, hogy a plakát eltávolítására vonatkozó kötelezettség időpontjában általában az a választási eljárás, melynek idején azt elhelyezték, a választás eredményének jogerős megállapítása miatt már eljárásjogilag véget ért, így a választási szervek feladat- és hatáskörének gyakorlása már nem irányul Magyarország Alaptörvénye XXIII. és 2. cikkében biztosított politikai alapjog, azaz a választójog gyakorlása kinyilvánításának elősegítésére.

A Ve. 218. § (2) bekezdés d) pontja szerint jogorvoslati eljárás során bírság kiszabására kizárólag a választási kampány szabályainak megsértése esetén, az ajánlóív késedelmes átadása miatti kötelezettség megszegése miatt, továbbá abban az esetben van lehetőség, ha a

szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgároknak a választási kampány céljából kiadott adatai kezelésére vonatkozó szabályokat a jelölt, illetve a jelölő szervezet megsérti.

A Ve. 139. §-a szerint választási kampány a szavazást megelőző 50. naptól a szavazás napján a szavazás befejezéséig tart. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a hivatkozott törvényi rendelkezések alapján ezen időszakon kívül választási kampány fogalmilag nem folytatható: a választási kampányidőszakban kampányeszköznek minősülő eszközök igénybevétele a kampányidőszakon kívül nem minősül kampánytevékenységnek.

A hivatkozott rendelkezések alapján a Ve. 144. § (7) bekezdés második mondata nem minősül kampányszabálynak. Tekintettel arra, hogy a Ve. 144. § (7) bekezdés második mondata nem az aktív kampánytevékenységre vonatkozó szabály és a plakát eltávolítására vonatkozó kötelezettség megsértésének jogkövetkezményeként a jogalkotó annak – az eltávolításra kötelezettek költségén való – eltávolíttatását jelöli meg, ami a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatkör, e szabály megsértése miatt bírságot a választási bizottság nem szabhat ki.”

A Ve. szerint a választási kampányt szolgáló **önálló hirdető-berendezés** elhelyezésére, valamint az **óriásplakátok** vonatkozásában a **közterület-használatról szóló jogszabályokat** kell alkalmazni.

5.3.2 Választási gyűlés

Magyarország Alaptörvényének VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. A gyülekezési jogra vonatkozó törvényi szabályokat a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény tartalmazza. E törvény 3. § a) pontja azonban kimondja, hogy a törvény hatálya nem terjed ki a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésekre. Mindebből következően a választási gyűlés, mint kampányeszköz vonatkozásában a törvényi szabályozást a Ve. tartalmazza.

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint **választási gyűlést 2014. augusztus 23. és 2014. október 11. között lehet tartani.**

A választási gyűlés megtartható magánterületen (tulajdonosi engedéllyel) és közterületen egyaránt. A közterületen tartandó választási gyűlés vonatkozásában a szervezőnek **nem kell területfoglalási engedélyt** kérnie, és nem kell területfoglalási vagy egyéb jogcímen díjat fizetnie. A gyűlés megtartását nem kell a rendőrségnek sem bejelenteni. (Lásd: Kúria Kvk.IV.37.184/2014/3. számú végzése)

A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlésen a rend fenntartásáról a gyűlés szervezőjének kell gondoskodnia.

Az állami és önkormányzati költségvetési szervek számára írja elő a törvény, hogy választási gyűlés megtartására **a jelöltek, jelölő szervezetek részére azonos feltételekkel** bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést (pl. emelvény, hangosítás, stb.).

Célszerű, ha az önkormányzati tulajdonú helyiségek, berendezések vonatkozásában a képviselő-testület pl. a vagyonával történő rendelkezés szabályairól szóló rendeletben állapítja meg a rendelkezésre bocsátás feltételeit (pl. időpont, időtartam, ellenszolgáltatás, fizetési feltételek, stb.). Az egyéb tulajdonban álló (pl. egyházi) helyiségek, berendezések jelöltek, jelölő szervezetek számára történő rendelkezésre bocsátásáról a tulajdonos jogosult dönteni.

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szankcionálja a választási gyűlésen való részvétel jogtalan akadályozását.

5.3.3 Politikai reklám

Az Alaptörvény ötödik módosítása (2013. szeptember 26.) a politikai reklámra vonatkozóan a következő rendelkezést építette be az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdésébe:

„A demokratikus közvélemény kialakulásához választási kampányidőszakban szükséges megfelelő tájékoztatás érdekében politikai reklám médiaszolgáltatásban kizárólag ellenérték nélkül, az esélyegyenlőséget biztosító, sarkalatos törvényben meghatározott feltételek mellett közölhető.”

A Mttv. 203. § 55. pontja szerint:

„55. Politikai reklám: valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett **műsorszám.**”

A Ve. a politikai reklámot az Mttv. 203. § 55. pontja szerint definiálja azzal az eltéréssel, hogy a párt, politikai mozgalom és kormány alatt jelölő szervezetet és független jelöltet kell érteni.

5.3.3.1 Politikai reklám közzététele

A Ve. a politikai reklám közzétételeire **általános jellegű szabályokat** határoz meg. **A törvény által nem szabályozott kérdésekben az Mttv.** rendelkezéseit rendeli alkalmazni.

a) Általános szabályok

A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett – különös tekintettel a politikai reklámok számára, megjelenési sorrendjére, időtartamára és az adásba kerülés időpontjára – teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére.

A politikai reklámhoz **véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.**

A politikai reklám közzétételeért **a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.**

A szavazás napján, **2014. október 12-én politikai reklámot nem lehet közzétenni.**

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.

b) Politikai reklám közzététele a közszolgálati médiaszolgáltatásban

A Magyar Televízió, a Magyar Rádió és a Duna Televízió lineáris médiaszolgáltatásukban kötelesek közzétenni annak a nyolc jelölő szervezetnek a politikai reklámjait, amelyek országos összesítésben a legtöbb képviselő- és polgármesterjelöltet állították (a közös jelölteket és listákat a jelölés arányában kell figyelembe venni).

Erre azonban csak azt követően kerülhet sor, hogy valamennyi listát a helyi és a területi választási bizottságok jogerősen nyilvántartásba vettek.

A közzététel időtartamára vonatkozó rendelkezések az alábbiak:

- a rendelkezésre álló műsoridő tartama a nyolc legtöbb képviselő- és polgármesterjelöltet állító jelölő szervezet és a három közszolgálati médiaszolgáltató tekintetében együttesen háromszáz perc,
- a rendelkezésre álló időtartamot a nyolc jelölő szervezet között egyenlő arányban kell felosztani,
- a rendelkezésre álló időtartamot közszolgálati médiaszolgáltatóként egyenlő arányban kell felosztani, azaz 100 perc jut a Magyar Televízióra, a Magyar Rádióra és a Duna Televízióra is.

A politikai reklámot a közszolgálati médiaszolgáltató a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal bíró médiaszolgáltatásában teszi közzé.

A közszolgálati médiaszolgáltató naponta három alkalommal, a 6-8, 12-14 és 18-20 óra között kezdődő időszakokban, megszakítás nélkül köteles biztosítani a politikai reklámok közzétételét. A jelölő szervezetek politikai reklámjait egymást követően kell közzétenni. A politikai reklámok megjelenési sorrendjét az esélyegyenlőség biztosítása érdekében naponta változtatni kell.

A jelölő szervezet jelölheti meg azokat a napokat és időszakokat, amikor a közszolgálati médiaszolgáltató közzéteszi a politikai reklámját. A jelölő szervezet politikai reklámja közzétételét egy időszakban naponta csak egyszer, legfeljebb egyperces időtartamban kérheti.

A médiaszolgáltató abban az esetben köteles a politikai reklámot közzétenni, ha a jelölő szervezet legkésőbb a közzétételt megelőző második napon átadja az általa készített – feliratozással vagy jelnyelvi tolmácsolással ellátott – politikai reklámot.

c) Politikai reklám közzététele egyéb, országosan elérhető lineáris médiaszolgáltatásban

A közszolgálatnak nem minősülő, országosan elérhető lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató – a politikai reklám közzétételére szolgáló országos lineáris médiaszolgáltatásának vagy médiaszolgáltatásainak megjelölésével – legkésőbb 2014. augusztus 23-án 16.00 óráig közli a Nemzeti Választási Bizottsággal, ha biztosítani kívánja politikai reklám közzétételének lehetőségét. Amennyiben határidőben nem nyilatkozik, politikai reklámot nem tehet közzé. A Nemzeti Választási Iroda a választások hivatalos honlapján a nyilatkozatot tett médiaszolgáltatót és a médiaszolgáltatások megnevezését, illetve a közzétételre biztosított időtartamot közzéteszi.

A politikai reklám közzétételére a Ve. közszolgálati médiaszolgáltatókra vonatkozó rendelkezései irányadók, mely alól kivétel a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal bíró médiaszolgáltatásban való közzétételre vonatkozó kötelezettség.

A politikai reklámok közzétételére szánt összes időtartamot a médiaszolgáltató határozza meg, de az nem lehet kevesebb, mint az egy közszolgálati médiaszolgáltatóra eső időtartam fele (azaz 50 perc), melyet a médiaszolgáltatónak a Nemzeti Választási Bizottságnak címzett – fentiekben említett – bejelentésben meg kell jelölnie. Ha a médiaszolgáltató által meghatározott időtartam eltér az egy közszolgálati médiaszolgáltatóra eső időtartamtól, a Nemzeti Választási Bizottság az egyes jelölő szervezetek rendelkezésére álló időtartamot arányosan csökkentett, illetve megnövelt mértékben állapítja meg.

d) Politikai reklám közzététele egyéb, helyi és körzeti médiaszolgáltatásban

A Nemzeti Választási Bizottság a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatásában kifejtette, hogy Ve. iránymutató rendelkezéseiből az következik, hogy a **helyi és körzeti médiaszolgáltatókra a Ve. 147. §-ában lefektetett általános szabályok alkalmazandók**, mely alapján azok kizárólag egyenlő feltételek mellett, ellenszolgáltatás nélkül tehetnek közzé politikai reklámot. A helyi és körzeti médiaszolgáltatókat politikai reklám közzétételére vonatkozó bejelentési kötelezettség nem terheli, és az általános szabályok betartása mellett időtartambeli és időszaki korlátozás nélkül közvetíthetnek politikai reklámot. (Lásd: a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatás)

5.3.4 Politikai hirdetés

A politikai hirdetés az ellenérték fejében közzétett, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, **sajtótermékben** közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

Az Mttv. 203. § 60. pontjában foglaltak alapján sajtótermék **a napilap és más időszaki lap** egyes számai, valamint **az internetes újság vagy hírportál**, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében.

Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.

Sajtótermék politikai hirdetését kizárólag a Ve. 148. §-ában meghatározott rendelkezések szerint tehet közzé az alábbiak szerint.

5.3.4.1 Formai követelmények

A sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek **azonnal felismerhetőnek, és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek** kell lennie.

Bejelentési kötelezettség

Amennyiben sajtótermék politikai hirdetését kíván közzéadni, a választás kitűzését követő 5 munkanapon belül, azaz 2014. július 30-án 16.00 óráig az Állami Számvevőszékhez (a továbbiakban: ÁSZ) el kell juttatnia hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét. Az ÁSZ a politikai hirdetés közzétételét kívánó sajtótermék árjegyzékét nyilvántartásba veszi, és honlapján közzéteszi. A nyilvántartásba vett árjegyzéket a sajtótermék a honlapján közzéteszi.

Az a sajtótermék, amelynek árjegyzékét az ÁSZ nem vette nyilvántartásba, nem közzétehető politikai hirdetés.

Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közzétehető politikai hirdetés, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.

5.3.4.2 Tájékoztatási kötelezettség

A szavazás napját követő 15 napon belül, azaz 2014. október 27-én 16.00 óráig a sajtóterméknek tájékoztatnia kell az ÁSZ-t a közzétett politikai hirdetésekről. Ezen tájékoztatásnak tartalmaznia kell, hogy az egyes jelöltek és jelölő szervezetek politikai hirdetései

- kinek a megrendelésére,
- milyen ellenérték fejében,
- mely időpontban és
- milyen terjedelemben

kerültek közzétételre.

Az Állami Számvevőszék a tájékoztatásokat a honlapján közzéteszi.

A Nemzeti Választási Bizottság a politikai hirdetésre, illetve a politikai reklámra vonatkozó jogszabályi rendelkezések egységes értelmezése érdekében február 9-i ülésén kiadta a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatást, mely szerint:

„1. Sajtótermék politikai hirdetését kizárólag ellenérték fejében tehet közzé. A közzététel további feltétele, hogy a sajtótermék hirdetési szolgáltatásainak árjegyzéke az Állami Számvevőszék nyilvántartásában szerepeljen. Mindebből következik, hogy **a bejelentési kötelezettségre vonatkozó határidő elmulasztása esetén politikai hirdetés közzétételére nincs lehetőség abban az esetben sem, ha a sajtótermék ingyenesen, ellenérték nélkül kívánja biztosítani a politikai hirdetés közzétételét.**

2. Politikai hirdetés valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő médiatartalom. **Politikai hirdetés közzététele megrendelés alapján lehetséges, melynek tartalmát a megrendelő határozza meg, ezért a sajtótermék szerkesztői felelősséggel nem tartozik.** Minden más médiatartalom, amelyért a sajtótermék szerkesztői felelősséggel tartozik, nem minősül politikai hirdetésnek.(...)”

5.3.5 Közvetlen politikai kampány

A közvetlen politikai kampány a választási kampányanyagok a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével történő eljuttatása.

A választópolgár azonban jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat a névjegyzékből való adatszolgáltatás szabályai szerint a jelölő szervezeteknek, jelölteknek kiadják.

A választópolgár egyéb adatai felhasználásához – mint mobiltelefonszám, elektronikus levélcím – a kifejezett hozzájárulása szükséges.

Közvélemény-kutatás

A Ve. az exit-pollra vonatkozó korábbi szabályozást pontosítja azáltal, hogy **nem a szavazóhelyiségből, hanem az épületből kilépő választópolgárok tekintetében** teszi lehetővé a közvélemény-kutatás kérdéseinek feltételét.

A szavazás napján a közvélemény-kutatást végző személy abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphet be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatja, és csak az épületből kilépőket kérdezheti meg. Az ilyen módon készített közvélemény-kutatás eredményét (exit poll) is csak a szavazás befejezése után, azaz közép-európai idő szerint 2014. október 12-én 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

A közvélemény-kutatások esetében biztosítani kell a megkérdezett személy teljes anonimitását, a véleményadás önkéntességét, valamint érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. Ennek megfelelően a közvélemény-kutatók semmilyen módon nem zaklathatják, és nem befolyásolhatják a választópolgárokat.

5.4 Tiltott kampánytevékenység

5.4.1 Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás

A Ve. 143/A. § (2) rendelkezése szerint mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé, szavazóhelyiséghez történő autóbuzos személyszállítás nem végezhető. (Lásd: a szavazás napján történő autóbuzos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

5.4.2 Relatív területi kampánytilalom

A Ve. 143. §-a szerint a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható. A 150 méteres távolság értelmezésével kapcsolatban már az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választását megelőzően is több kérdés merült fel. A Nemzeti Választási Bizottság 2014. április 2-án indokoltnak tartotta megfogalmazni a relatív területi kampánytilalom szabályainak értelmezéséről szóló álláspontját, amely a 11/2014. NVB számú, a relatív kampánytilalom szabályainak értelmezéséről c. iránymutatásában (a továbbiakban: 11/2014. NVB iránymutatás) jelent meg.

A 11/2014. NVB iránymutatás szerint:

Relatív területi kampánytilalom: a szavazás napján, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül közterületen a kampánytevékenység folytatásának tiltása.

A relatív területi kampánytilalom az aktív kampánytevékenység folytatására vonatkozik, melynek alapján a közterületen a szavazás napját megelőző napokon jogszerűen elhelyezett plakátokat nem kell leszedni.

A Ve. 143. §-ában foglalt relatív területi kampánytilalom sérelmét valósítja meg, ha valamely jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítése érdekében bárki olyan tevékenységet folytat, mely

miatt a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, illetve magában a szavazóhelyiségben a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalom hallható vagy látható. A jogsértés ténye akkor is megvalósul, ha a berendezés vagy jármű, melyből a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalmat sugározzák vagy vetítik, a szavazóhelyiséget magába foglaló épület bejáratától számított 150 méteren kívül helyezkedik el.

Nem jelenti önmagában a relatív területi kampánytilalom sérelmét, ha az a jármű, melyre a kampányidőszakban jelölt vagy jelölt szervezet népszerűsítésére szolgáló, a Ve. 144. §-a szerinti plakátot helyeztek el, a szavazás napján keresztülhalad a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres területen. A Ve. 143. §-a rendelkezésének sérelmét jelenti azonban, ha az e pontban nevesített jármű várakozik a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, vagy az áthaladása folyamatos vagy rendszeres. Ez utóbbi értelmezés nem vonatkozik a menetrend szerinti szállítást végző járművekre, különös tekintettel a kötött pályás eszközökre.

A pártatlanság követelményének érvényesítése megköveteli, hogy a választási szervek tagjai a relatív területi kampánytilalom időbeli és területi szabályaira is figyelemmel, a szavazás napján jelöltet, jelölt szervezetet népszerűsítő, ahhoz köthető szimbólumokat ne használjanak, ilyeneket ne osztogassanak, ruházatukon ne viseljenek. Sérti továbbá az említett követelményt, ha a választási szervek tagjai a jelölt, jelölt szervezet szimbólumát a választási szervek hivatalos helyiségeiben, így különösen a szavazóhelyiségekben használják, illetve jelölt szervezethez köthető ruházatot (egyenruhát) viselnek ott.

A választási szervek hivatalos helyiségeiben – így különösen a szavazóhelyiségekben –, azonban nem tilos azoknak a jelképeknek, zászlóknak a kitűzése, használata, amelyeket a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiéről szóló 2011. évi CCII. törvény (a továbbiakban: Jelképtv.) alapján az állami és a helyi önkormányzati szervek középületeire állandó jelleggel ki kell tűzni, illetőleg fel kell vonni.

Nem minősül kampánytevékenységnek és ezért nem ütközik a relatív területi kampánytilalom Ve.-ben foglalt szabályába a választási szerveknek a választójog gyakorlásával, illetve a választási eljárási cselekményekkel kapcsolatos információk közzétételére vonatkozó tevékenysége, amelyek a választópolgárok tárgyilagos tájékoztatását biztosítják.

A Ve. 143. §-ában foglalt korlátozás általános szabály, mely nem szűkíthető egy adott választással kapcsolatos kampánytevékenység tilalmára. Amennyiben két vagy több különböző választás eljárása ugyanazon időszakban zajlik, a tilalom általánosan vonatkozik valamennyi választási eljárásra.

A Ve. relatív területi kampánytilalomra vonatkozó szabályából és a Ve. más rendelkezéseiből egyértelműen következik, hogy a szavazás napján kampánytevékenységet nem csak közterületen, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, hanem a szavazóhelyiség elhelyezésére szolgáló épületben és a szavazóhelyiségben sem lehet folytatni.

5.4.3 Szavazás napján választási gyűlés tartása

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján, 2014. október 12-én választási gyűlés nem tartható.

5.4.4 Szavazás napján politikai reklám közzététele

A szavazás napján, 2014. október 12-én politikai reklámot nem lehet közzétenni a televízióban és a rádióban.

5.4.5 Közvélemény-kutatás eredményének közzététele

Az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, azaz közép-európai idő szerint 2014. október 12-én 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

(Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB számú iránymutatás)

5.5 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának fórumát, azaz a kifogást elbíráló választási bizottságot arra tekintettel határozza meg a törvény, hogy egyrészt mely médiaszolgáltatást, sajtóterméket érinti a jogorvoslat, másrészt mely választás során nyújtották azt be. Ennek megfelelően a hatásköri, illetve illetékességi szabályokat a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán az alábbiak szerint határozza meg a törvény.

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást a Nemzeti Választási Bizottság bírálja el.

Közzet és helyi illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes területi választási bizottság bírálja el.

A kifogásban a kérelmező megjelöli, vagy lehetőség szerint csatolja a törvénysértés bizonyítékául szolgáló műsorszámot vagy médiatartalmat. Amennyiben a kérelmező nem csatolta a megjelölt műsorszámot, és az szükséges lenne a kifogás elbírálásához, akkor azt az illetékes választási bizottság hivatalból szerzi be.

A választási bizottság a kifogásnak helyt adó döntésében, az általános jogkövetkezmények alkalmazásán túl kötelezi a médiatartalom-szolgáltatót, hogy határozata rendelkező részét

- a) napilap és internetes sajtótermék, valamint lekérhető médiaszolgáltatás esetében a határozat közzétételétől számított három napon belül, a jogsértő közzétételhez hasonló módon,
- b) más időszaki lap esetében a legközelebbi számban, a jogsértő közzétételhez hasonló módon,
- c) lineáris médiaszolgáltatás esetében a határozat közzétételétől számított három napon belül, a jogsértő közzételéssel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon

tegye közzé.

A Ve. lehetőséget biztosít a kifogást elbíráló választási bizottság részére, hogy bírságot szabjon ki, a következők figyelembe vételével:

- Az eset összes körülményét figyelembe kell venni annak eldöntésénél, hogy indokolt-e bírság kiszabása.
- A bírság mértékének megállapításánál ugyancsak figyelembe kell venni az eset összes körülményét, így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét.
- A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A bírság legmagasabb összege a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötvenszerese, azaz 5 075 000 Ft, tekintettel arra, hogy 2014. január 1-jétől a kötelező legkisebb munkabér havi összege 101 500 Ft.

5.6 Adatszolgáltatás a névjegyzékből

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét, a Ve. 89. § rendelkezéseire is figyelemmel

- a) a jelölt kérésére – az érintett választókerületre kiterjedően – a jelölt nyilvántartásba vételére illetékes választási bizottság mellett működő választási iroda,
- b) a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – a Nemzeti Választási Iroda

öt napon belül, de legkorábban a az illetékes bizottság általi nyilvántartásba vételüket követően átadja.

A jelölt által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a jelölt igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak, azaz 101 500 Ft-nak a Nemzeti Választási Iroda számlájára történt befizetését.

A listát állító jelölő szervezet által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a listát állító jelölő szervezet igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak a listás választókerületben megválasztható képviselők száma szerinti befizetését a Nemzeti Választási Iroda számlájára.

A jogalkotó a választópolgár információs önrendelkezési jogának érvényesülése érdekében azonban lehetővé teszi, hogy a választópolgár megtilthassa a róla nyilvántartott adatok választási szervek általi kiadását, így azon választópolgárok adatai nem adhatóak ki a jelöltek, jelölő szervezetek kérésére, akik – erre irányuló névjegyzékkel kapcsolatos kérelmükben – az adatok kiadását megtiltották.

A díjat a Nemzeti Választási Iroda 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában a magánszemély személyi azonosítóját, illetve a jelölő szervezet szervezetazonosítóját kell feltüntetni, valamint az érintett választókerületet.

Az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján, 2014. október 12-én 16.00 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet három napon belül, azaz 2014. október 15-én 16.00 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

Nem közvetlen politikai kampány céljára történő felhasználásra, másolásra, harmadik személynek történő átadásra, valamint a megsemmisítésre vonatkozó kötelezettség megszegésére hivatkozással kifogás terjeszthető elő. Ha az elbírálásra hatáskörrel rendelkező választási bizottság a kifogásnak helyt ad – az általánosan alkalmazandó jogkövetkezményeken túl (megállapítja a jogszabálysértés tényét, a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől, a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti) – lehetőség van bírság kiszabására is.

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse (507 500 Ft), egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse (1 522 500 Ft).

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2014. február 4-én ajánlást adott a választási eljárással kapcsolatos adatkezelésekről, amely rendelkezéseit a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása során is indokolt szem előtt tartani (<http://naih.hu/files/Valasztas-2014-Ajanlas-2014-02-04.pdf>).

5.6.1 További adatszolgáltatás a települési nemzetiségi önkormányzati választáson

1. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **ajánlóívet igénylő** nemzetiségi jelölő szervezet részére a HVI az **ajánlóívekkel együtt hivatalból** átadja a településen a nemzetiség szavazóköri névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait, azokét is, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet kizárólag az **ajánlások összegyűjtése** érdekében használhatja fel, kampányolásra nem.

2. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **ajánlóívet igényelt** nemzetiségi jelölő szervezet kérésére a HVI 2014. **szeptember 7-én** átadja a településen a nemzetiség szavazóköri névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait – azon választópolgárok kivételével, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet kizárólag **kampánytevékenység** folytatásához használhatja fel.

3. A települési nemzetiségi önkormányzati választáson **jelöltet állító** nemzetiségi jelölő szervezet **kérésére** a HVI 2014. **szeptember 29-én** átadja a településen a nemzetiség szavazóköri névjegyzékében lévő választópolgárok név- és lakcímadatait – azon választópolgárok kivételével, akik adataik kampánycélú kiadását megtiltották.

Ezeket az adatokat a nemzetiségi jelölő szervezet kizárólag **kampánytevékenység** folytatásához használhatja fel.

6. SZAVAZÁS¹

Minden választás legfontosabb eleme a szavazás, melyet a törvényalkotó azáltal is elismer, hogy a Ve.-ben külön fejezetet (X. fejezet) szentel a szavazás előkészítésének.

6.1 Szavazás jogi előkészítése

A szavazás előkészítéséhez kapcsolódó feladatok címzettjei a választási szervek; egyrészt a választási bizottságok, másrészt a választási irodák.

A szavazás előkészítése során a választási bizottságok hatáskörébe tartozik:

- a jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása,
- a szavazólap adattartalmának jóváhagyása.

A Ve. 44. § (1) bekezdésében (a „választási bizottság az ügy érdemében határozatot hoz”) foglaltak alapján a választási bizottság mind a jelöltek, a listák sorrendjének kisorsolása, mind pedig a szavazólap adattartalmának jóváhagyása tárgyában a Ve. 46. §-ában meghatározott formai és tartalmi elemeknek megfelelő, ún. „alakszerű” határozatot hoz.

A választási irodák szavazás előkészítésével kapcsolatos feladat- és hatáskörét nem nevesíti egyenként a Ve. IX. fejezete, ezért a feladatok jogalapját és terjedelmét a Ve. 75. §-a határozza meg, amely figyelembe vételével a választási irodák feladatai közé tartozik:

- a választás előkészítésével kapcsolatos szervezési feladatok,
- a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatása,
- a választási bizottságok működéséhez szükséges tárgyi és technikai feltételek biztosítása,
- a választási bizottságok titkársági teendőinek ellátása,
- a választási bizottságok által a jelöltek, listák sorsolása, a szavazólap adattartalmának jóváhagyása tárgyában hozandó döntéstervezetek előkészítése,
- a választási iratok kezelése, biztonságos őrzése,
- az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszerek működtetése (az előírt adatrögzítési feladatok, jelentések megtétele, stb.),
- jogszabály által (elsődlegesen az ún. végrehajtási, miniszteri rendeletekben) meghatározott egyéb feladatok, továbbá az NVI elnöke utasításában megjelölt feladatok végrehajtása.

6.1.1 A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása

A korábbi szabályozáshoz képest **lényegi változás**, hogy a szavazólapon a **jelöltek** – polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek – **nem nevük abc sorrendjében** szerepelnek a szavazólapon, **hanem** a választási bizottságok által **kisorsolt sorrendben**.

A Ve. 2. § (1) bekezdés c) pont a választási eljárás alapelvei között nevesíti a jelöltek és a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőséget. Ezen alapelv érvényesülését hivatott szolgálni azon rendelkezés, amely alapján a szavazólapon a jelöltek, illetve a listák kisorsolt sorrendben szerepelnek.

Emellett – a mandátumkiosztás biztosítása érdekében – a kompenzációs listák sorsolását is el kell végezni.

¹ Az SZSZB, illetve a HVB szavazással kapcsolatos feladatainak részletezését az SZSZB-k számára készülő választási füzet tartalmazza)

A választási bizottság – a választási iroda közreműködésével – bonyolítja le a **sorsolást, amit**

- a) a polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek tekintetében 2014. szeptember 8-án 16 órát követően,
- b) a kompenzációs listák tekintetében 2014. szeptember 9-én 16 órát követően

nyilvános ülésén kell elvégezni, melyre célszerű meghívni a jelölteket, a jelölő szervezetek képviselőit, a sajtó munkatársait. A sorsolás mikénti szabályairól a bizottság dönt.

A sorsolásban nem vesznek részt azok a jelöltek, illetve listák, amelyeknek nyilvántartásba vétele jogerősen elutasításra került. Azokat a jelölteket (listákat) kell figyelembe venni a sorsoláskor,

- amelyeket már jogerősen nyilvántartásba vett a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételéről még nem hozott döntést a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította, de a döntés még nem jogerős,
- amelyeket már nyilvántartásba vett a HVB, de a döntés még nem jogerős.

Ha a sorsolást követően valamely jelöltet vagy listát nem vesznek jogerősen nyilvántartásba, vagy abból törölnek, a szavazólapon szereplő jelöltek, illetve listák egymáshoz viszonyított sorrendje nem változik.

A Ve. nem határozza meg választástípusonként a szavazólap mintáját, hanem „Az egyéni szavazólap adattartalma” című 5. melléklete rögzíti az egyéni szavazólap tartalmi elemeit. Az egyéni szavazólap fogalma sem került meghatározásra a törvényben, de értelemszerűen e fogalmkörbe tartozik a polgármesterként-, valamint az egyéni választókerületben vagy egyéni listán induló jelöltek megválasztására vonatkozó szavazólap.

6.1.1.1 Az egyéni szavazólap tartalmazza:

- a) a „szavazólap” megjelölést,
- b) a bélyegzőlenyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,
- c) a választás megnevezését,
- d) a szavazás napját,
- e) a választókerület megjelölését,
- f) annak megjelölését, hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,
- g) a jelölt sorszámát,
- h) a jelölt nevét,
- i) a szavazásra szolgáló kört,
- j) a jelölő szervezet nevét vagy a „független jelölt” megnevezést,
- k) az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

A Ve. részletes szabályozást nyújt az azonos nevű jelöltek szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozóan.

Abban az esetben, ha a választás során kettő, vagy több jelölt neve megegyezik, a szavazólapon nevük után, zárójelben feltüntetésre kerül születési évük.

Amennyiben ugyanazon jelölő szervezet által állított, vagy független jelöltek neve és születési éve is azonos, akkor a szavazólapon a jelöltek neve után, zárójelben fel kell tüntetni:

- a) a lakcímük szerinti települést, ha az is azonos
- b) foglalkozásukat.

Ez utóbbi esetben a választási iroda feladata írásban felhívni a jelöltet azon nyilatkozat megtételére, amely a foglalkozásának a szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozik.

Erről a jelöltnek legkésőbb a felhívástól számított harmadik napon nyilatkoznia kell.

A Ve. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az érintett – akár önhibájából, akár önhibáján kívül – nem nyilatkozik a törvény által meghatározott határidőn belül.

Fő szabály:

1. A több utónévvel rendelkező jelöltnek lehetősége van arra, hogy kérje, miszerint a szavazólapon csak az egyik utóneve kerüljön feltüntetésre.

2. A doktori címmel rendelkező jelölt pedig arra vonatkozóan terjeszthet elő kérelmet, hogy a szavazólapon ne szerepeljen a „dr.” megjelölés. E kérelmet az E2 nyomtatványon kell jelezni.

Kivétel:

A jelölt kérelme ellenére is fel kell azonban tüntetni az egyéni szavazólapon a jelölt valamennyi utónévét, illetve a „dr.” megjelölést, ha ennek elmaradása esetén kettő, vagy több azonos nevű jelölt szerepelne a szavazólapon.

Megszűnt tehát annak a lehetősége, hogy névazonosság esetén a jelölt kérhesse ragadványnevének (becenevének) szavazólapon történő feltüntetését.

A szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni közös jelölt esetén.

A jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképeének („logójának”) ún. szürke árnyaltos képét a szavazólap abban az esetben tartalmazza, ha a jelölő szervezet azok feltüntetését a szavazólap adattartalmának jóváhagyását megelőzően kérte.

Azon választástípusok esetében, ahol listáról történik a mandátumszerzés – egyéni, megyei listán – a szavazólap adattartalmát a Ve. 6. melléklete tartalmazza.

6.1.1.2. Listás szavazólap

A listás szavazólap tartalmazza:

- a) a „szavazólap” megjelölést,
- b) a bélyegzőlenyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,
- c) a választás megnevezését,
- d) a szavazás napját,
- e) a választókerület megjelölését,
- f) annak megjelölését, hogy csak egy listára lehet érvényesen szavazni,
- g) a lista sorszámát,
- h) a szavazásra szolgáló kört,
- i) a jelölő szervezet nevét,
- j) a listán szereplő első öt jelölt nevét,
- k) az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

6.1.2 A szavazólap adattartalma

A szavazólap adattartalmára vonatkozóan a Ve. különös része további rendelkezéseket tartalmaz a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása vonatkozásában.

Így a nemzetiségi jelölt esetén a nemzetiség megnevezését, továbbá – a nemzetiségi jelölő szervezet kérésére – a szervezet nevét és rövid nevét, valamint – a nemzetiségi jelölt kérésére – a jelölt nevét a nemzetiség nyelvén is fel kell tüntetni a szavazólapon.

A Ve. nem szavazólap mintáról, hanem a szavazólap adattartalmáról rendelkezik, és a szavazólap elkészítéséről történő gondoskodást az NVI feladatkörébe utalja.

A választási irodáknak azonban nagy hangsúlyt kell fektetni a szavazólap elkészítéséhez szükséges adatok informatikai rendszerben történő pontos rögzítésére.

A szavazólapokat olyan biztonsági elemmel kell ellátni, amely a szavazóhelyiségben is ellenőrizhető.

A szavazólapon a jelölteket, listákat folyamatos sorszámozással ellátva kell feltüntetni.

A jelöltek, jelölő szervezetek adatait nagybetűvel, azonos betűtípussal és betűméretben kell szerepeltetni, a jelölő szervezet jelképét („logóját”) húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon.

Ha a közös jelölt, illetve lista állításában részt vevő jelölő szervezetek több jelkép feltüntetését kérik, azokat együttesen kell a húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen elhelyezni.

6.1.3 A szavazólap adattartalmának jóváhagyása

A szavazólapot az NVI készíti el, annak adattartalmát a HVB hagyja jóvá.

A szavazólap adattartalmának jóváhagyását követően jogorvoslati döntés, vagy nyilvántartásból való törlés következtében módosulhat a szavazólap adattartalma. A változás átvezetését követően nem kell a módosított szavazólapot ismét a választási bizottság elé terjeszteni jóváhagyás céljából, mert a változások átvezetéséről a választási irodának kell gondoskodnia.

A jelölő szervezeteket és a független jelölteket a szavazólap adattartalmának módosításáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatás módjára vonatkozóan nincs törvényi előírás, célszerű azonban annak írásbeli formáját választani.

6.2 Szavazás helye

Szavazni kizárólag **személyesen, a választópolgár lakóhelyén** vagy – ha lakóhelye mellett legkésőbb 2014. június 23-ig tartózkodási helyet létesített – **bejelentett tartózkodási helyén** szavazhat. Ez alól a törvény kivételt enged a mozgásában gátolt választópolgár tekintetében, aki mozgóurnával szavazhat (lásd a 3.2.3.3 részben).

6.3 Szavazás ideje

A szavazóhelyiségben a szavazás napján **6 órától 19 óráig** lehet szavazni. Nincs lehetőség korábbi kezdésre és csak sorban állás esetén van – figyelemmel a 8/2014. NVB állásfoglalásra – lehetőség a szavazás 19 órát követő lezárására.

Garanciális jelentőségű, hogy a választópolgárok a szavazás ideje alatt bármikor megjelenhessenek a szavazóhelyiségben, ezért azt a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni. A szavazás szüneteltetése és felfüggesztése kizárólag rendkívüli események bekövetkezése esetén lehetséges. A törvény ilyen rendkívüli, a választás szabadságát és titkosságát veszélyeztető eseménynek tekinti azt az esetet, amikor az SZSZB tagjainak száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan ok miatt lehetetlenné válik (pl. bombairiadó, rosszullét stb.).

Ebben az esetben a szavazást a jelen lévő tagok kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, valamint a választási iratokat zárolni és a felfüggesztés tényéről a HVI vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni. A rendkívüli eseményről külön jegyzőkönyvet kell készíteni. A rendkívüli esemény elhárítását követően a szavazást tovább kell folytatni.

Szintén fontos, a választójog egyenlőségéből fakadó szabály, hogy a szavazást nem lehet meghosszabbítani, azaz minden választópolgárnak ugyanaz az időintervallum áll rendelkezésére a szavazásra.

[A Nemzeti Választási Bizottságnak a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatása szerint a Ve. a „szavazás befejezése” és a „szavazás lezárása” kifejezéseket nem szinonimaként, hanem eltérő jelentéstartalommal használja. Egyrészt a szavazás befejezése általános, valamennyi szavazókörre azonos időpontot jelent, míg a szavazás lezárását szavazóhelyiségként lehet értelmezni. Másfelől a két időpont nem feltétlenül esik egybe, hiszen sorban állás esetén az adott szavazóhelyiségben az általános jelleggel meghatározott befejezési időponthoz képest később kerül sor a szavazás lezárására.]

6.4 Szavazóhelyiség és annak felszereltsége

A szavazóhelyiséget jelölt vagy jelölő szervezet használatában lévő épületben nem lehet kialakítani akkor sem, ha a jelölt vagy a jelölő szervezet az épületnek csak egy (esetleg külön bejárattal rendelkező) részét használja. Amennyiben az épület az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a jelölt vagy jelölő szervezet tulajdonában van, de azt részben sem használja, akkor kialakítható a szavazóhelyiség az épületben. Mindezekre már a szavazókör kialakítását megelőzően a HVI vezetőjének tekintettel kellett lennie. Előfordulhat azonban, hogy a szavazókör, szavazóhelyiség kialakítását követően történik változás a használati viszonyokban, ezért is kell a HVI vezetőjének ismételt figyelmet fordítania a használati viszonyok feltérképezésére, szükség esetén időben döntést hozni másik szavazóhelyiség kialakításáról.

Tekintettel a Ve. 2. § (1) bekezdésében rögzített választási alapelvekre, azon belül is a fogyatékkal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése érdekében minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell.

Az előzőeket is figyelembe véve a szavazóhelyiséget úgy kell kialakítani, hogy az a választópolgárok számára jól megközelíthető legyen, biztosítsa a választópolgárok befolyástól mentes joggyakorlását, valamint garantálja az SZSZB zavartalan működését.

A szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében szükséges számú, de legalább két szavazófülke kerül kialakításra. A szavazóhelyiség használata azonban „csak” jog és nem kötelezettség, a szavazófülke igénybevételére az SZSZB felhívja a választópolgárt, de arra nem kötelezheti.

A szavazás céljára a szavazóhelyiségben szükséges számú, de legalább két nagy méretű urna és egy mozgóurna kerül felállításra.

A szavazóhelyiségben és a szavazófülkében a választópolgárok részére – megfelelő módon rögzített – toll kerül elhelyezésre. A Ve. 172.§ (1) bekezdése értelmében az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségben csak a hivatalosan elhelyezett tollat használhatják. A választópolgárok nem kötelezhetőek kizárólag ezen tollak használatára, a hivatalosan kihelyezett tollak használata csak lehetőség, így ők saját tollat is igénybe vehetnek (pl. névjegyzék aláírásához, szavazólap kitöltéséhez stb.), ennek használata a szavazás érvényességét nem befolyásolja.

Az SZSZB tagjai a szavazás időtartama alatt – a hivatalos választási iratok és a hivatalos toll kivételével – nem használhatnak adatrögzítésre vagy adattovábbításra alkalmas eszközt a szavazóhelyiségben. Az Alaptörvényben és a Ve.-ben is rögzített jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének súlyos sérelmét valósítja meg az, aki a választási névjegyzék alapján hozzáférhetővé tesz olyan adatokat, amelyek a szavazati jogukat gyakorolt, illetőleg a szavazni jogosult, de még meg nem jelent választópolgárok személyéről bármilyen módon az arra nem jogosult szervezeteknek, szervezeteknek, személyeknek tájékoztatást ad.

Abban a szavazóhelyiségben, amelynek szavazóköri névjegyzékében olyan választópolgár szerepel, aki a Ve. 88. § c) pontja szerinti Braille-írással ellátott szavazósablon használatát kérte, lehetősége lesz ezen sablon használatára a szavazókörben, illetve – amennyiben igényelte – a mozgóurnás szavazás során.

6.5 A szavazásnapi kellékek átadása

A szavazás adminisztratív és technikai előkészítése körébe tartozó feladatok ellátása a választási iroda feladatkörébe tartozik, azok ellátásába az SZSZB elnöke kapcsolódik be, a bizottság, mint testület, nem.

A HVI feladata:

1. a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek SZSZB elnöke, akadályoztatása esetén elnökhelyettese részére történő átadása, amely átadás magában foglalja:

- a) szavazóköri névjegyzéket,
- b) a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
- c) a szavazólapokat,
- d) a szavazóköri jegyzőkönyveket,
- e) az egyéb kellékeket.

Újdonság, hogy a szavazóköri jegyzőkönyveket a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, és azok már tartalmazzák a jelöltek/listák adatait is.

Az átadás-átvételt a szavazás napját megelőző napon kell elvégezni, amely rendszerint a választási iroda székhelyén, átvételi elismervényen történik.

Célszerű az átadás-átvételt tételesen elvégezni, megbeszélve a felmerülő kérdéseket, problémákat.

2. a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek őrzéséről való gondoskodás.

A HVI vezetője dönti el, hogy az őrzés az iroda székhelyén – az önkormányzati hivatalban – történjen, vagy a szavazókörben, szavazóhelyiségben biztosított az iratok és kellékek megfelelő őrzése.

A szavazás napján, de még a szavazás megkezdése előtt az SZSZB feladata a választási iratok és egyéb kellékek szavazóhelyiségbe történő elhelyezése, azok számbavétele, megfeleltetésének ellenőrzése.

6.6 Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak

A választási iratok, egyéb kellékek elhelyezést követően a szavazás megkezdéséig az SZSZB és a HVI tagja, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A szavazás megkezdésétől a szavazás lezárásáig az SZSZB tagok, a jegyzőkönyvvezető, a médiatartalom-szolgáltató képviselője, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A választópolgár – valamint a Ve. 181. § (1) bekezdése szerinti segítője – választójoga gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

6.7 Szavazás megkezdése

A szavazóhelyiség kinyitását követően (6 óra) az SZSZB az urnák állapotát, valamint azt, hogy azok üresek, az elsőként szavazó választópolgárral együtt – aki nem lehet az SZSZB tagja, illetve a jegyzőkönyvvezető – a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja.

Ezt követően az SZSZB a **mozgóurnába ellenőrző lapot** helyez el. Ennek hiánya a mozgóurnába leadott szavazatok érvénytelenségét eredményezi (egyebekben az ellenőrző lap tartalmazza az elhelyezés időpontját, valamint az elsőként szavazó választópolgár és az SZSZB jelenlévő tagjainak aláírását).

A megfelelő számú urnát az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból – az urna szétszedése nélkül – ne lehessen szavazólapot eltávolítani, továbbá tekintettel kell lenni arra is, hogy az urna alsó részén a szavazólap ne tudjon „kicsúszni”.

Ezek után az SZSZB jelen lévő tagjai és az elsőként szavazó választópolgár a szavazóköri jegyzőkönyvön aláírásukkal tanúsítják, hogy az urnák lezárásukkor üresek voltak, valamint, hogy a lezárás szabályszerűen történt.

6.7.1 Választópolgár a szavazóhelyiségben

A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a kinyomtatott és hitelesített szavazóköri névjegyzékben szerepel.

A szavazóköri névjegyzékbe – annak kinyomtatását és hitelesítését követően – választópolgárt nem lehet felvenni.

A választópolgárt a szavazást megelőzően az SZSZB-nek azonosítani kell. A választópolgár igazolja személyazonosságát, valamint lakcímét **vagy** személyi azonosítóját.

Személyazonosság igazolására alkalmas dokumentumok:

- magyar hatóság által kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított régi típusú, könyvecske formájú személyazonosító igazolvány (a kemény borítójú, népköztársasági címerrel és a puha borítójú, köztársasági címerrel ellátott)
- magyar hatóság által külföldi állampolgárok számára kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes személyi igazolvány
- más uniós tagállam által kiállított személyi igazolvány (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)
- magyar hatóság által kiállított vezetői engedély
- magyar hatóság által kiállított útlevél
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes útlevél
- más uniós tagállam által kiállított útlevél (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)

Az egyes okmányok igénylése során a kérelem benyújtásakor kapott átvételi elismervény (A4-es nyomtatott lap) nem alkalmas a személyazonosítás igazolására!

Lakcím igazolására alkalmas dokumentumok:

- lakcímet igazoló hatósági igazolvány (lakcímkártya)
- lakcím bejelentésről szóló átvételi elismervény
- régi, könyvecske alakú személyazonosító igazolvány, amennyiben tartalmazza a lakcímet

Személyi azonosító igazolására alkalmas dokumentumok:

- személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány (a lakcímkártya hátoldala)
- hatósági bizonyítvány, illetve igazolás a személyi azonosító jelről

Az SZSZB visszautasítja és a visszautasítottak névjegyzékére felveszi azt a választópolgárt, aki:

- nem tudja személyazonosságát és lakcímét vagy személyi azonosítóját igazolni
- nem szerepel a kinyomtatott névjegyzéken
- már szavazott
- megtagadja a szavazólap átvételének a névjegyzéken aláírásával történő igazolását.

6.7.2 Szavazás mozzanatai

Amennyiben a szavazásnak akadálya nincs, az SZSZB a szavazóköri névjegyzék alapján a választópolgár részére átadja a szavazólapokat, amelyeket a választópolgár jelenlétében a bal felső sarkában bélyegzőlenyomattal lát el, valamint a szavazólapok elhelyezésére szolgáló borítékot.

A szavazólapok átvételét a választópolgár a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket.

Külön szavazólap szolgál az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a polgármester-, a megyei listás és a főpolgármester-választásra.

Településtípusonként a következő szavazólapokon lehet választani:

- a) 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen
 - polgármesteri
 - egyéni listás
 - megyei közgyűlési
- b) 10 000-nél több lakosú településen – kivéve a megyei jogú város –
 - polgármesteri
 - egyéni választókerületi
 - megyei közgyűlési

- c) megyei jogú városban
 - polgármesteri
 - egyéni választókerületi
- d) fővárosi kerületben
 - polgármesteri
 - egyéni választókerületi
 - főpolgármesteri

A választópolgár a szavazóhelyiségben tartózkodásának időtartama alatt semmilyen módon nem akadályozhat, nem befolyásolhat más választópolgárt a szavazásra vonatkozó választójoga gyakorlásában. A választópolgár a szavazófülkében kitölti a szavazólapokat. Amennyiben a választópolgár nem kívánja igénybe venni a szavazófülkét, az SZSZB felhívja a szavazófülke igénybevételének lehetőségére, de annak használatára nem kötelezheti.

A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a választópolgár, illetve a Ve. 181. § (1) bekezdése alapján segítőtje tartózkodhat a szavazófülkében.

A látássérült választópolgár Braille-írással ellátott szavazóablont vehet igénybe a szavazás segítése céljából, melyet a szavazást megelőző 9. napig kérhet a HVI-től. Az SZSZB a választópolgár szavazólapját belehelyezi a szavazóablontokba, és így adja át a választópolgár részére. A szavazást követően a választópolgár a szavazólapot kiveszi a szavazóablontból, borítékba helyezheti és az urnába dobja, a szavazóablont visszaadja az SZSZB-nek.

A választópolgár a szavazólapokat borítékba helyezheti és az urnába dobja. A szavazólap érvényességét nem érinti, ha azt a választópolgár borítékba helyezés nélkül dobja be az urnába.

Ha a választópolgár a szavazólap urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot az SZSZB bevonja, egy külön e célra szolgáló borítékba helyezi, és a rontott szavazólap helyett új szavazólapot ad ki. Az SZSZB a rontott szavazólap helyett újat – választópolgáronként és szavazólap fajtánként – csak egyszer adhat ki.

Az OVB a 9/2006. (III. 30.) számú állásfoglalásában kifejtette álláspontját a szavazólap szavazóhelyiségen kívülre viteléről:

„A választási eljárásnak Ve. 3. § a) és d) pontjaiban megfogalmazott alapelvei, vagyis a választás tisztaságának megóvása és a választási csalás megakadályozása, illetve a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveiből következik, hogy a szavazólap olyan közokirat, amelynek rendeltetése a választópolgárok választói akaratának megjelenítése, illetve a választási eredmény megállapítása.

Ebből következően sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvét az, ha a választópolgár a szavazólapot sajátjaként kezeli, és azt a szavazóhelyiségből kiviszi. A szavazólapnak a szavazóhelyiségből való elvitele alkalmat adhat akár választási csalás elkövetésére is, ennek megakadályozása a választások tisztaságához fűződő közérdek. A szavazólap nem rendeltetésszerű felhasználása a választások titkosságának alkotmányos követelményét is sértheti. Az OVB álláspontja szerint a szavazólap fizikai valóságában nem a szavazópolgáré, tehát a Ve. 3. § b) pontjában foglalt alapelve – az önkéntes részvétel a szavazásban – nem ad felhatalmazást a szavazólapnak szavazókörből történő kivitelére.”

6.7.3 Szavazás módja

Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára a jelölt neve melletti, illetve lista feletti körbe tollal két, egymást metsző vonallal lehet. A szavazat érvényességét – ha az egyéb jogszabályi feltételeknek megfelel – nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet írtak hozzá.

6.7.4 Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései

Az SZSZB egyik feladata a szavazás törvényes lebonyolítása, melynek része a szavazókörben a választópolgárok tájékoztatása, és a választópolgároknak a törvény által előírt rendben történő segítségnyújtás is.

Ennek keretében az SZSZB:

- ha egy, az egyéni szavazólapon szereplő jelölt vagy egy lista a szavazólapok elkészítése után, de a szavazás napját megelőzően kiesett, a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetőn, valamint szükség szerint szóban tájékoztatja a választópolgárokat, a kiesett jelölt vagy lista nevét a szavazólapon áthúzza;
- az írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket;
- szükség esetén – a választópolgár befolyásolása nélkül – megmagyarázza a szavazás módját;
- ha az olvasni nem tudó, vagy a szavazásban egyéb ok miatt akadályozott választópolgár a szavazólap kitöltéséhez segítségül más személyt nem tud megkérni, kérésére az SZSZB két tagja együttesen segítséget nyújt, ez azonban nem irányulhat a választópolgár befolyásolására.

Az SZSZB elnöke felelős a szavazás napján a szavazóhelyiségben a rend fenntartásáért. Abban az esetben, ha az elnök akadályoztatva van helyette az SZSZB elnökhelyettese jár el.

A szavazatszámoló bizottságoknak a törvényben meghatározott létszámát biztosítani kell. Ha a szavazatszámoló bizottság – az egy szavazókörrel rendelkező településen a helyi választási bizottság – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a helyi választási iroda vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a bizottság kiegészítésére, akkor arról a területi választási iroda vezetője köteles gondoskodni más település szavazatszámoló bizottsági póttagjának megbízásával.

A szavazóhelyiséget magában foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenységet a szavazás napján nem folytatható. Ennek ellenőrzése az SZSZB-nek nem feladata.

6.7.5 Szavazás mozgóurnával

A mozgóurnás szavazásra a szavazóhelyiségben történő szavazásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, a névjegyzék helyett azonban a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét kell használni.

A mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke a szavazóköri névjegyzék speciális változata.

A többes szavazás lehetőségének kizárása érdekében egy választópolgár vagy csak a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken, vagy csak a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékén szerepelhet.

Az SZSZB a mozgóurnát igénylő választópolgárt felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe, és törli a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékből.

Mozgóurnás szavazás esetén szavazófülke helyett a szavazás titkosságát garantáló körülményeket kell a választópolgár számára biztosítani.

A mozgóurna iránti kérelmet a szavazóköri névjegyzékben szereplő, mozgásában egészségi állapota vagy fogyatékosága, illetve fogva tartása miatt gátolt választópolgár nyújthatja be.

A mozgóurna iránti kérelemnek a választás kitűzését követően, de **legkésőbb a szavazást megelőző második napon kell** megérkeznie a HVI-hez vagy a szavazás napján, legkésőbb 15 óráig az SZSZB-hez. A 15.00 órát követően érkezett kérelmeket az SZSZB elutasítja.

A mozgóurnát az SZSZB **legalább két tagja** viszi ki – a szavazókör területén belül – a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékében szereplő választópolgárhoz.

Az esetleges rongtott szavazólapok kicserélése érdekében a mozgóurnás szavazáshoz a választópolgárok számánál legfeljebb tízzel több szavazólapot visz ki az SZSZB két tagja.

A mozgóurnás szavazáshoz a szavazólapot előzetesen, a szavazóhelyiségben bélyegzőlenyomattal látja el a szavazatszámoló bizottság.

A mozgóurnás szavazás során fel nem használt, előre lebélyegzett szavazólapokat a szavatszámoló bizottság tagjai a szavazóhelyiségbe történő visszaérkezésükkor felhasználásra alkalmatlanná teszik, és külön csomagolják.

A mozgóurnás szavazást úgy kell megszervezni, hogy az SZSZB tagjai 19 óráig visszaérjenek a szavazóhelyiségbe.

6.7.6 Szavazás lezárása

A szavazás **19.00 órakor befejeződik**. A 19.00 órakor sorban álló választópolgárok még szavazhatnak. A szavazás lezárásáról szóló 3/2010. OVB állásfoglalásában a testület kifejtette: „Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint a Ve. 71. § (1) bekezdésének az az eljárás felel meg, ha az SZSZB a 19.00 óráig a szavazás céljából megjelent, még sorban álló valamennyi választópolgár részére biztosítja a szavazás lehetőségét.

Az SZSZB-nek meg kell teremtenie annak technikai feltételeit, hogy a fenti határidő után érkező választópolgárok már ne szavazhassanak. Ezt követően az SZSZB a szavazást lezárja.

6.8 Szavazás a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán

A szavazás eddig ismertett szabályai mellett a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán az alábbiakat is alkalmazni kell:

A) Azokon a településeken, ahol az NVB legalább egy nemzetiség települési önkormányzati választását kitzte

A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékben szereplő valamennyi választópolgár (azok, akik települési nemzetiségi választására sor kerül a településen, valamint azok is, akik olyan nemzetiség választópolgáraként regisztráltak, amelynek települési önkormányzati választására nem kerül sor) egy külön szavazóhelyiségben adja le a szavazatait.

Az SZSZB nemzetiségenként **külön-külön** vezeti a **névjegyzéket** és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét. A választópolgár legalább egy, legfeljebb 3 zöld színű, nemzetiségi szavazólapot kap:

1. a **települési** nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapját annak a nemzetiségnek a választópolgára, amelynek települési önkormányzati választására sor kerül,
2. a **területi** nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapját annak a nemzetiségnek a választópolgára, amelynek területi önkormányzati választására sor kerül,
3. az **országos** nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapját.

Az SZSZB annak a választópolgárnak, aki **települési nemzetiségi önkormányzati szavazólapot is kap**, egy **fehér** színű, **felirat nélküli borítékot** ad a szavazáshoz.

Annak a választópolgárnak, aki **csak területi és/vagy országos** nemzetiségi önkormányzati szavazólapon szavaz, egy **zöld** színű, biztonsággal záródó borítékot ad az SZSZB, amelyen **feltünteteti a nemzetiség megnevezését**. Az SZSZB felhívja e választópolgár figyelmét, hogy a borítékot **zárja le**.

B) Azokon a településeken, ahol az NVB egy nemzetiség települési önkormányzati választását sem tűzte ki

A nemzetiségi szavazókori névjegyzékben szereplő valamennyi választópolgár a HVB előtt adja le a szavazatait:

- a) Az **egy szavazókörös** településen a HVB a polgármester-, az egyéni listás és a megyei listás választás szavazólapjai (amelyek fehérek) mellett a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgár számára átadja az adott nemzetiség országos és – ha arra sor kerül – területi listás szavazólapját (amelyek zöldek), valamint két **külön borítékot**: egy fehéret a helyi önkormányzati és polgármester-választáshoz és egy zöldet a nemzetiségi választáshoz (ez utóbbira a HVB felírja a nemzetiség megnevezését). A HVB-nek kiemelt figyelmet kell fordítania arra, hogy a megjelenő választópolgárok közül azonosítani tudja azokat, akiknek nemzetiségi szavazólapot is kell adnia, azaz a helyi önkormányzati választások névjegyzéke mellett a nemzetiségi névjegyzék(ek)ben is keresnie kell a választópolgárt. Nyomatékosan fel kell hívni a választópolgár figyelmét arra, hogy a **fehér szavazólapokat a fehér borítékba**, míg a **zöld szavazólapokat a zöld borítékba** helyezze, és ez utóbbit le is zárja.
- b) A **több szavazókörös** településen a HVB a szavazás napján 6 és 19 óra között kvázi SZSZB-ként működik a nemzetiségi választásokon. A szavazás lebonyolítása során – a szavazatszámolás kivételével – a HVB minden, az SZSZB-k számára előírt feladatot ellát (urna lezárása az elsőként szavazó jelenlétében, a választópolgár személyazonosságának ellenőrzése, a névjegyzék vezetése, szavazás biztosítása, mozgóurnáztatás stb.).

Tekintettel arra, hogy lakcím létesítése vagy átjelentkezés útján még a szavazást megelőző pénteken is kerülhet nemzetiségi választópolgár a település névjegyzékébe, a HVI vezetőjének fel kell készülnie arra, hogy a HVB-nek a szavazás napján működnie kell.

A HVB nemzetiségenként külön-külön vezeti a névjegyzéket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét.

A választópolgár legalább egy, legfeljebb 2 zöld színű, nemzetiségi szavazólapot kap:

1. a **területi** nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapját annak a nemzetiségnek a választópolgára, amelynek területi önkormányzati választására sor kerül,
2. az **országos** nemzetiségi önkormányzati választás szavazólapját.

A HVB minden nemzetiségi választópolgár részére zöld borítékot ad a szavazáshoz, amelyen feltünteti az adott nemzetiség megnevezését, és felhívja a választópolgár figyelmét, hogy a borítékot zárja le.

7. A VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Polgármester

- Az a jelölt lesz polgármester, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta.

Egyéni listás képviselők

- Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták.
- Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

Vegyes választási rendszerben

- Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta (szavazategyenlőség esetén sorsolás dönt).
- A kompenzációs listáról arányos mandátumkiosztás szerint, a töredékszavazatok alapján jutnak mandátumhoz a listák.

A szavazatszámolás és a választási eredmény megállapítása

Az SZSZB a szavazóhelyiség bezárását követően összeszámolja a leadott szavazatokat.

A szavazatszámolásra vonatkozó szabályokat

- az egyéni listás,
- az egyéni választókerületi,
- a polgármester,
- a megyei önkormányzat,
- a főpolgármester

tekintetében külön kell alkalmazni.

A szavazólapok számbavétele után az SZSZB megállapítja a szavazóköri eredményt és azt jegyzőkönyvbe foglalja.

Az SZSZB a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát (a hozzá tartozó határozatokkal együtt) kérésre, ingyenesen átadja a jelöltek jelenlévő képviselőinek. A jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat – az urnával együtt – haladéktalanul a HVI-hez szállítja.

A szavazóköri jegyzőkönyvek alapján a település, illetve fővárosi kerület tekintetében a HVB megállapítja a polgármester-, és a képviselő-választás eredményét.

Az egyéni választókerületi jogerős jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a kompenzációs listás választás eredményét.

Egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB gyakorolja az SZSZB feladat- és hatáskörét, így a szavazatszámolást követően a szavazóköri jegyzőkönyv kitöltésével megállapítja a polgármester- és az egyéni listás választás eredményét.

7.1 Eredmény-megállapítás a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán

Az SZSZB feladatai

Az SZSZB kitölti a „Nemzetiségi szavazás adatairól” szóló jegyzőkönyvet, amelyen nemzetiségenkénti bontásban feltünteti a megjelent választópolgárok, valamint az urnában talált és szállítóborítékba zárt borítékok számát.

A nemzetiségi SZSZB csak azon nemzetiség szavazatait számolja meg, amelynek települési önkormányzati választását megtartották (azaz a fehér színű borítékokba helyezett szavazólapokat). E nemzetiség települési, megyei és országos szavazásának szavazóköri eredményéről külön-külön jegyzőkönyvet állít ki.

A többi nemzetiség szavazólapjait tartalmazó zöld borítékokat az SZSZB nem bontja fel, hanem nemzetiségenként külön szállítóborítékba zárja, és átadja a HVI-nek.

A HVB feladatai

1. Azon a településen, ahol kitűzték a települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVB a nemzetiségi SZSZB által kiállított jegyzőkönyv alapján megállapítja a települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményét.

- Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták.
- Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

2. Azon a településen, ahol nem tűzték ki a települési nemzetiségi önkormányzati választást

A HVB a szavazólapokat tartalmazó zöld borítékokat nem bontja fel, hanem nemzetiségenként külön szállítóborítékba zárja, és átadja a HVI-nek.

A HVI feladatai

A HVI

- a szállítóborítékokat,
 - a területi és az országos listás szavazás eredményéről kiállított szavazóköri jegyzőkönyveket (azon nemzetiségre vonatkozóan, amelynek települési önkormányzati választását megtartották),
 - a „Nemzetiségi szavazás adatairól” szóló jegyzőkönyvet
- a TVI-hez szállítja.

Helyi választási iroda

A szavazóköri és az eredményt megállapító jegyzőkönyvek 1. példányait – legkésőbb a szavazást követő napon 10.00 óráig – továbbítja a TVI részére.

8. JOGORVOSLATOK

8.1 Jogorvoslatok általában

8.1.1 Jogorvoslatok fajtái

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

8.1.2 Jogorvoslati határidők

A **határidőket naptári napokban** kell számítani. A Ve-ben meghatározott **határidő minden esetben jogvesztő**, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak **utolsó napján 16 órakor** jár le, a **választási bizottság** rendelkezésére nyitva álló határidő **24 órakor** jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat kivéve - **3 napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

8.1.3 Általános hatásköri szabályok

A helyi választási bizottság dönt

- az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik.

A területi választási bizottság dönt

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz vagy a főpolgármester-választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik az (1) bekezdés alá, és az elkövetés helye a TVB illetékességi területén található,
- a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről.

A Nemzeti Választási Bizottság dönt

- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB vagy a TVB hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a TVB döntése elleni fellebbezésről.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a másodfokú határozatot hozó választási bizottság székhelye szerinti illetékes **ítélőtábla bírálja el**.

A **Kúria bírálja el** az NVB határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet.

8.2 Az egyes jogorvoslatok

8.2.1 Kifogás

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Kifogást úgy kell benyújtani, hogy az **legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított harmadik napon** megérkezzen az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz. **Folyamatosan fennálló tevékenység esetén** a tevékenység fennállásának teljes ideje alatt be lehet nyújtani kifogást, de **legkésőbb a sérelmezett tevékenység megszűnésétől számított 3. napig**.

A **választási iroda tevékenységével kapcsolatban** is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása annak **a választási bizottságnak a hatáskörébe tartozik**, amely mellett a választási iroda működik. Ha az adott választáson ez a választási bizottság nem működik, akkor a felettes választási iroda mellett működő választási bizottság jár el.

A Ve. értelmében kifogást **benyújtani kizárólag írásban** személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet.

A kifogásnak **tartalmaznia kell:**

- a jogszabálysértés megjelölését,
- a jogszabálysértés bizonyítékait,
- a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és - ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér - postai értesítési címét,
- a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A kifogás **tartalmazhatja** benyújtójának telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét és telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét (rövid úton történő elérhetőségek), de **nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül** a kifogás, ha a benyújtó nem adta meg a rövid úton történő elérhetőségét.

Ha a **kifogás elbírálására nem az a választási bizottság illetékes**, amelyhez azt benyújtották, a választási bizottság az ügyet - legkésőbb a beérkezését követő napon - **jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel átteszi az annak elbírálására illetékes választási bizottsághoz**. A választási bizottság köteles eljárni a hozzá áttett ügyben.

A választási bizottság az áttétel hatáskörét - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel - a bizottság elnökére átruházhatja.

Ha a választási bizottság, illetve a bizottság elnöke az ügyet **nem teszi át** az illetékes választási bizottsághoz, a **választási bizottság köteles az ügyben eljárni**.

A **választási bizottság** legkésőbb a kifogás **beérkezésétől számított 3 napon belül dönt**. Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor az első választási bizottsághoz beérkezett.

A kifogás a választás bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a **bizottság hivatalból is lefolytathatja** az eljárást.

A kifogást **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani**, ha az

- nem a jogosult nyújtotta be,
- elkésett,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés megjelölését,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés bizonyítékait,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét), és ha lakcímétől (székhelyétől) eltér postai értesítési címét,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve a külföldön élő, Magyarországon lakcímmel nem rendelkező választópolgár magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bíróság nyilvántartásba-vételi számát,
- annak elbírálása nem tartozik egyik választási bizottság hatáskörébe sem.

Ha a választási bizottság a **kifogásnak helyt ad**

- megállapítja a jogszabálysértés tényét,
- a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslással érintett részét megsemmisíti és megismételteti,
- bírságot szabhat ki
 - a választási kampány szabályainak megsértése,
 - a jelölt, jelölő szervezet rendelkezésére bocsátott ajánlóív visszaadási kötelezettség elmulasztása, valamint
 - a névjegyzékből szolgáltatott adatok megsemmisítési szabályainak megszegése esetén.

A **bírság kiszabásáról**, és annak mértékéről a bizottság **mérlegelési** jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és területi kiterjedtségét, a jogsértés ismétlődő jellegét, nyilvánvaló szándékosságát.

A **bírság legmagasabb összege** természetes **személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse**, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének **tizenötszöröse**.

A rendelkezésre bocsátott valamennyi **ajánlóív benyújtásának elmulasztása esetén a bírság** összege minden be nem nyújtott ajánlóív után **tízezer forint**. A bizottság ez esetben **hivatalból** jár el és hozza meg határozatát. **Nem szabható ki bírság** a határidő elteltét követő napon benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

Ha a kötelezett a bírság összegét a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül nem fizette be, akkor **a tartozás adók módjára behajtható**, melyről az NVI gondoskodik.

Amennyiben a bizottság a **kifogásnak nem ad helyt**, azt elutasítja.

A választási bizottság együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő **ügyeknek az egyesítését**, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmazza a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldi a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot.

A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdekében határozatot hoz.

8.2.2 Fellebbezés

A fellebbezés a választási bizottság **elsőfokú határozata ellen** irányul.

Fellebbezést **lehet benyújtani**

- jogszabálysértésre hivatkozással,
- valamint a bizottság mérlegelési jogkörében hozott határozata ellen.

A fellebbezést **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Nem lehet fellebbezni

- a jegyzőkönyvbe foglalt döntés,
- a másodfokon eljáró bizottság határozata, valamint
- a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság elnöke és annak tagja.

A fellebbezést a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell előterjeszteni, úgy, hogy **a megtámadott határozat meghozatalától számított 3 napon belül megérkezzen**. A fellebbezést személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet benyújtani.

A fellebbezésnek **tartalmaznia kell**

- a kérelem jogi alapját, azaz a jogszabálysértés megjelölését, vagy mérlegelésre hivatkozást,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A fellebbezés benyújtója választása szerint **megadhatja** telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét, telefaxszámát, vagy elektronikus levélcímét.

A fellebbezést **a választási iroda az ügy összes iratával együtt a beérkezése napján felterjeszti az elbírálásra jogosult választási bizottság** elé.

A fellebbezésben **új** tények és bizonyítékok is felhozhatók. A fellebbezés a választási bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a bizottság **hivatalból** is folytathatja az eljárást.

A fellebbezést **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani**, ha

- nem az arra jogosultak nyújtották be,
- elkéssett
- nem tartalmazza a fellebbezés kötelező tartalmi elemeit
- nem a megtámadott határozatot hozó választási bizottsághoz nyújtották be.

Nem lehet elutasítani abban az esetben, ha a fellebbezést az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz terjesztették elő. Ebben az esetben az elbírálásra jogosult bizottság mellett működő választási iroda feladata, hogy valamennyi kapcsolódó iratot beszerezzen.

A **fellebbezésről** az arra jogosult **választási bizottság** legkésőbb **a beérkezéstől számított 3 napon belül dönt**. A fellebbezés során a bizottság a sérelmezett határozatot, valamint az azt megelőző eljárást vizsgálja.

A választási bizottság a megtámadott határozatot

- helybenhagyja vagy
- megváltoztatja.

A bizottságnak érdemben kell döntést hoznia, az első fokon eljáró választási bizottság új eljárásra utasításának nincs helye.

A fellebbezési eljárás során hozott határozatot a másodfokon eljáró bizottság **közli** a fellebbezővel, és mindazokkal, akikkel az elsőfokú határozatot is közölték. A másodfokon eljáró választási bizottság a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat a határozat jogerőre emelkedését követően visszaküldi a felülvizsgált határozatot hozó választási bizottságnak.

8.3 Speciális jogorvoslatok

8.3.1 Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok

A HVI vezetőjének **a szavazókörök kialakításáról és felülvizsgálatáról szóló határozata ellen** a határozat **közvetítésének időtartama alatt lehet fellebbezést benyújtani** a HVI vezetőjéhez.

A fellebbezést a **TVI vezetője bírálja el**, a beérkezést követő **3 napon belül**. A TVI vezetője a szavazóköri beosztást módosítja, vagy a fellebbezést elutasítja. A TVI vezetőjének döntése ellen **további jogorvoslatnak nincs helye**.

8.3.2 Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat

A **HVI**

- **központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 15. napon lehet fellebbezést** benyújtani.
- **szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző 2. napon**.

A fellebbezést a **HVI vezetőjéhez** kell benyújtani, aki

- a benyújtást követő 15 napon belül, de
- a választás kitűzését követően legkésőbb a beérkezését követő napon **dönt**.

Ha a HVI vezetője a **fellebbezésnek helyt ad, a névjegyzéket módosítja**. Ha **fellebbezést elutasítja**, legkésőbb a fellebbezés elbírálására rendelkezésre álló határidő utolsó napján **felterjeszti a járásbírósághoz**.

A **bíróság** a fellebbezésről

- a beérkezését követő **15 napon belül**, de
- a **választás kitűzését követően három napon belül**,
- **de legkésőbb a szavazás napját megelőző napon** dönt.

A bírósági eljárás során **ügyvédi képviselet nem kötelező**. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

Az NVI **központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése elleni fellebbezést az NVI **elnökéhez kell benyújtani**.

A fellebbezés benyújtására és elbírálására rendelkezésre álló határidők megegyeznek a HVI döntése elleni fellebbezésnél felsorolt határidőkkel.

Ha az NVI vezetője a kérelemnek helyt ad, a központi névjegyzéket módosítani kell. Ha **a fellebbezésnek nem ad helyt**, a fellebbezést a **Fővárosi Törvényszék bírálja el**.

A választási iroda vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó választási iroda vezetőjével is **közölni** kell.

8.3.3 Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat

A jelöltek, listák sorrendjét megállapító választási bizottsági döntés ellen **nincs helye önálló jogorvoslatnak**, az a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

8.3.4 Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat

A szavazólap adattartalmát megállapító választási bizottság döntése ellen fellebbezést nem, **csak bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani**.

A felülvizsgálati kérelmet a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell benyújtani úgy, hogy az **legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen**.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a **választási bizottság székhelye szerinti Ítéltábla**, az **NVB esetén a Kúria bírálja el** legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

8.3.5 Választás eredménye elleni jogorvoslat

Az SZSZB **szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen önálló fellebbezésnek nincs helye**, csak a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt van helye.

A választási bizottság **eredményt megállapító döntése ellen**

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára,
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Ha az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára hivatkozással adták be a fellebbezést, és a fellebbezés elbírálása csak a **szavazatok újraszámolása** esetén lehetséges, a fellebbezést elbíráló bizottság, illetve a felülvizsgálati kérelmet elbíráló bíróság köteles a szavazatokat újraszámolni. Ebben az esetben a elbírálásra rendelkezésre álló határidő a 6 napra nő, és az újraszámolást végző bizottság, bíróság igénybe veheti a választási iroda segítségét. Ha az SZSZB a szavazóköri eredményt megállapította, a szavazatok újraszámolásának nincs más módja, csak az itt leírt.

8.3.6 Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt

Ha a **HVB** vagy a **HVI eljárási köteletségének határidőben nem tesz eleget**, a **TVB**, illetve a **TVI** az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított **3 napon belül megállapítja a jogsabálysértést**, és

- a mulasztó választási szervet az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

8.3.7 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

Az **NVB** bírálja el médiaszolgáltatók és a sajtó, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével – a Ve. rendelkezéseinek megsértésével – kapcsolatos kifogást.

A médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes **TVB** bírálja el a körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást.

9. A VÁLASZTÁSOK LEBONYOLÍTÁSÁNAK INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA

9.1 Bevezetés

A hazai választások lebonyolítását – így a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választását is – informatikai támogatás segíti.

A legutóbbi önkormányzati választások óta számos, jelentős jogszabályi változás lépett hatályba, melyek következtében az informatikai támogatás is megújult, átalakult.

A választási eljárásról szóló, új törvény több esetben – például a névjegyzékek vezetésénél is – már olyan megoldást vezetett be, melyek megvalósítása elképzelhetetlen lenne informatika nélkül.

Az informatikai támogatás mind a választási bizottságok, mind a választási irodák munkáját segíti.

A támogatás megoldása lehetővé teszi, hogy az azonos napon megrendezett, nemzetiségi önkormányzatok választását is kiszolgálja az informatika, a kellő elkülönítés mellett.

A választások informatikai támogatását döntően a Nemzeti Választási Rendszer (NVR) nevű szoftver látja el, amely valamennyi választási iroda számára elérhető.

Ezen kívül a választási irodák ügyviteli feladatait a Választási Ügyviteli Rendszer (VÜR) segíti.

A választások logisztikai és pénzügyi feladataihoz további informatikai eszköz áll rendelkezésre. Az NVI az internetes tájékoztatáshoz szerkesztőségi rendszert is használ.

Ezek a rendszerek összehangoltan támogatják a választási irodákat feladataik ellátásában.

A továbbiakban az NVR funkcióit tekintjük át.

9.2 Az informatikai rendszer áttekintése

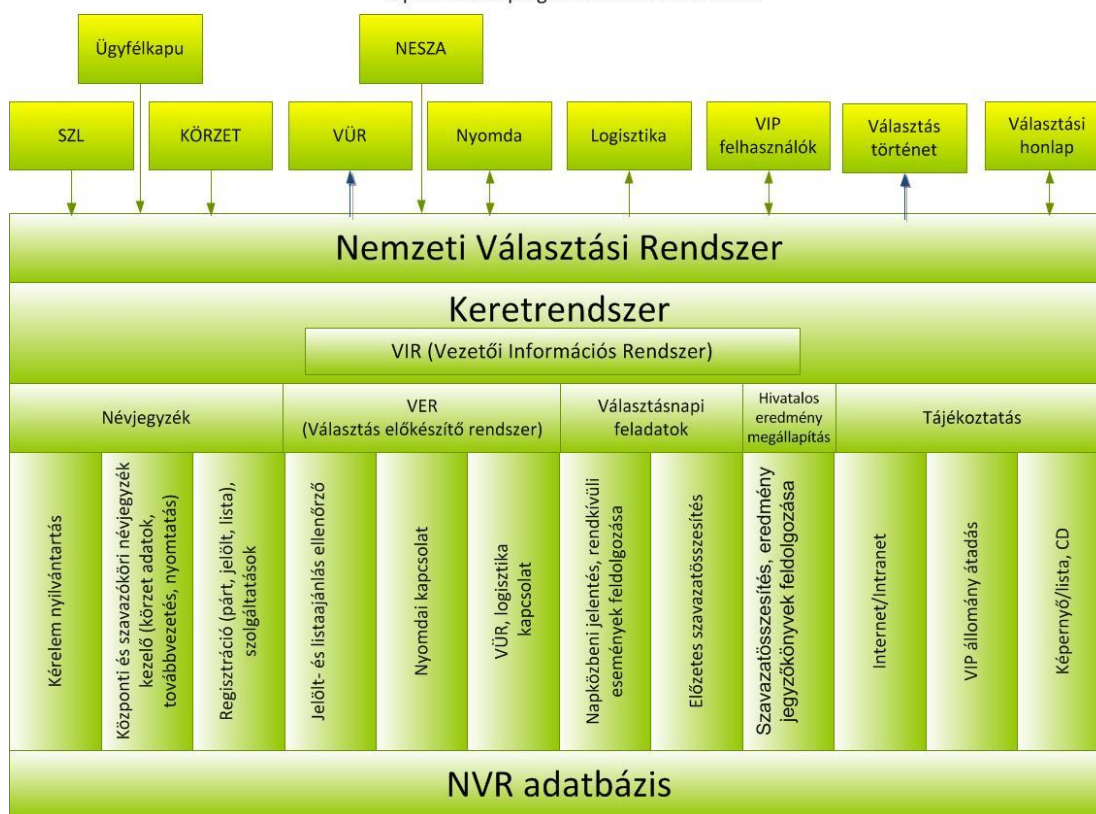
Az önkormányzati választások támogatása integrált formában, a parlamenti választásokra elkészített és továbbfejlesztett Nemzeti Választási Rendszerben valósul meg.

Az NVR főbb részei:

- a központi és a szavazóköri névjegyzék kezelő rendszer,
- jelölt- és listaajánlás-ellenőrzését támogató rendszer;
- választás előkészítési rendszer;
- tájékoztató rendszer;
- választásnapi feladatokat támogató rendszer;
- végleges jogi eredmény megállapítását támogató rendszer.

Az NVR felépítését és külső kapcsolatait mutatja a következő ábra.

A Nemzeti Választási Rendszer felépítése az önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán

9.3 A névjegyzékek kezelése

9.3.1 A körzetek kezelése

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a választókerületek határait – egy kivétellel – a közigazgatási határok alkotják (település, megye, főváros). A 10 ezernél nagyobb lakosságszámú településeken egyéni választókerületeket kellett kialakítani, 2014. március 31-ig.

A korábban kialakított szavazókörök folyamatos felülvizsgálatáról és szükség szerinti karbantartásáról a HVI vezetője gondoskodik.

A két vagy több szavazókörrel rendelkező településen a HVI vezetője kijelöli azt a szavazókört, ahol a települési szintű lakóhellyel rendelkező választópolgárok szavazhatnak. Minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell, amelyet a körzet-nyilvántartásban is meg kell jelölni.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának kitűzését megelőzően a HVI vezetője ellenőrzi a szavazókörök és választókerületek nyilvántartását.

Az ellenőrzés során a körzetbe nem sorolt címeket a megfelelő szavazókörökbe be kell sorolni, meg kell vizsgálni a szavazókör, választókerület határok helyességét, az egy szavazókörbe tartozó választópolgárok számát, az előzőekben említett, speciális szavazókörök kijelölését. Át kell nézni a felvett szavazóköri adatokat is, a szükséges korrekciókat el kell végezni.

A választás kitűzését követően már csak a szavazókörök bizonyos adatainak (címe, típusa, akadálymentességére vonatkozó információ) karbantartására van lehetőség, s ezt az NVR választás-előkészítést kiszolgáló részében lehet elvégezni. A körzetesítő rendszerben a nemzetiségi szavazóköröket nem kell felvenni, azokat ugyancsak az NVR választás-előkészítést kiszolgáló részében lehet kezelni.

9.3.2 A központi és szavazóköri névjegyzékek vezetése

A 2014. január 1-től működő, folyamatosan továbbvezetett, központi névjegyzék és a HVI-k által felülvizsgált és karbantartott Körzetesítő rendszer adatai képezik alapját a helyi önkormányzati választások kitűzése után felállítandó szavazóköri névjegyzékeknek.

Az NVR-ben a 2014. évi helyi önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választások modul komplex módon támogatja a HVI-k, a TVI-k, valamint az NVI munkáját a következő funkciókkal:

- a névjegyzékek felállításával és továbbvezetésével,
- az értesítők elkészítésével,
- a választópolgárok szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeinek kezelésével,
- a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének vezetésével,
- a szavazásnapra névjegyzék és a mozgóurnát igénylők jegyzékének nyomtatásával,
- valamint az egyéb szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos feladatok elvégzésével.

A Braille-írású értesítők központi nyomtatásához az NVR ad át adatokat.

A központi, illetve a szavazóköri névjegyzék továbbvezetés, a választójoggal nem rendelkezők nyilvántartása (NESZA), a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, a cím és a körzet nyilvántartás változásai alapján, automatikusan végrehajtható.

A település szavazóköri névjegyzékeit az NVR helyi számítógépein lehet megtekinteni. A jelöltek, illetve a jelölő szervezetek részére átadandó névjegyzéki adatszolgáltatások is az NVR-el készíthetők el.

Az NVR a választási logisztikai rendszernek átadja a választások lebonyolítása során használandó anyagok biztosításához, a szállítási feladatok ellátásához szükséges alapadatokat.

9.3.3 A választás előkészítése

Az NVR Választás Előkészítő Rendszerrész (VER) alapvető feladata a választáson induló szervezetek, jelöltek és listák adatainak nyilvántartásba vétele, de emellett számos más feladatot is ellát.

A rendszer biztonságos hálózatra épül, melynek végpontjai a HVI-ben, a TVI-ben és az NVI-ben kijelölt munkaállomások.

A választás előkészítés során a jelöltekről és a listákról bevitt adatok minősége és mennyisége teljes mértékben meghatározza szavazólapok adatminőségét valamint a szavazatösszesítő rendszer működését, ezért a rendszer használata során kiemelt figyelmet kell fordítani a bevitt adatok hitelességére, jóságára és teljességére.

- A VER alapvető feladatai a következők:
- A választáson induló jelölő szervezetek, egyéni jelöltek valamint a listák adatainak nyilvántartása helyi, megyei és országos szinten. A szervezetek nyilvántartásba vételére csak a TVI-ben illetve az NVI-ben van lehetőség, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.
- Az érintett szervezetek illetve jelöltek nemzetiségi nevének (**Word formában**) és a polgármester jelöltek fényképeinek (**JPEG formában**) kezelése és átadása a szavazólap készítéshez a nyomdának illetve a tájékoztató rendszernek a megjelenítéshez.
- A szavazólapok előállításához szükséges sorsolások eredményeinek nyilvántartásba rögzítésének biztosítása.
- A szavazólapok elkészítéséhez a szervezetek, jelöltek és listák adatainak átadása a központi nyomda részére.
- A szavazólapok ellenőrzésének támogatása, és amennyiben szükséges újbóli átadása a nyomda részére.
- A szavazatösszesítő rendszer adatainak megalapozása.

A VER rendszerrészével a következő feladatokat lehet és kell elvégezni:

- A kialakított szavazókörökkel kapcsolatos adatjavításokra illetve adatváltozások átvezetése, a szavazókörök címét, működését és kijelölését módosítani lehet.
- A VER funkciói segítségével az illetékes választási bizottságok mellett működő választási irodák regisztrálják, majd a döntés után nyilvántartásba veszik a választáson induló jelölő szervezeteket, illetve a jelölteket és listákat. A bizottsági döntés után a VER lehetővé teszi a döntés jelzésének és dátumának nyilvántartásba vételét.
- A VER támogatja, időszakosan, de különösen a listaállítási szakasz lezárása előtt a teljességi ellenőrzéseket, mely alapján megállapíthatók és pótolhatók a rendszerből még hiányzó információk.
- A VER fogadja a szervezetek emblémáit, esetleges nemzetiségi nevét valamint a jelöltek fényképeit és esetleges nemzetiségi nevét, s azt a nyomdának elektronikus úton átadja.
- A VER az adatbevitel mellett biztosítja a már rögzített adatok megkeresését, bemutatását, listázását és szükség szerinti dokumentált módosítását is.
- A VER képes az adatminőség javítása érdekében a jelöltek névadatainak átvételére a központi névjegyzékből és a jelöltek választójogának ellenőrzésére a választójoggal nem rendelkezők nyilvántartásában. A rendszer folyamatosan biztosítja a központi névjegyzékből a passzivitás (meghalt, kivándorolt stb.) ellenőrzését is.
- A nyilvántartásba vett jelöltek, a listák és jelöltjeik a jogi eljárás egyes szakaszaihoz kapcsolódóan különböző állapotban lehetnek (regisztrált, törölt, nyilvántartásba vett, stb.). A rendszer ellenőrzött megoldást nyújt ezen állapotváltozások információinak rögzítésére és követésére. A jogorvoslatok eredményét a VER nyilvántartása az állapotváltozások használatával követi.
- A jelölt és a lista állítási időszak lezárása után a VER biztosítja a sorsolások berögzítését majd átadja a szükséges adatokat a szavazólapok gyártásához a kijelölt nyomda részére, előzetesen egyeztetett formátumban. A rendszer lehetővé teszi a nyomdának átadott adatok ismételt akár részleges megküldését is.
- A VER támogatja a szavazólapok imprimálásának folyamatát, akár több körben a javításoknak megfelelően. A szavazólapok képét elektronikus úton továbbítja a választási bizottságok számára, nyilvántartja az imprimálás megtörténtét, amelyet az illetékes választási bizottság mellett működő választási irodának vissza kell rögzíteni a VER-be.
- A VER biztosítja azokat a statisztikai adatszolgáltatási lehetőségeket, amelyek a jelölt, listaállítási folyamat ellenőrzéséhez és követéséhez szükségesek (VIR funkciók).
- A VER-ből kinyomtathatók a szavazóköri jegyzőkönyvek, a szavazókörök és a jelöltek, listák adataival.
- A VER a bevitt adatokat, azok változásait folyamatosan naplózza.

A VER-ben folyamatosan gyűlnek az információk, melyek egyrészt szükségesek a választási szervek munkájához, másrészt közérdeklődésre tartanak számot, ezért a VER adataiból a tájékoztató rendszer internetes lapjai tetszőlegesen beállíthatóan, rendszeres időközönként frissülnek.

A VER a nyilvántartás adatainak felhasználásával különböző statisztikákat készít, melyek lehetővé teszik a jelölt és listaállítás folyamatának nyomon követését és elemezhetőségét.

9.3.4 A választás lebonyolítása és a szavazatösszesítés, eredményszámítás

A választás lebonyolítása és a szavazatösszesítés, eredményszámítás informatikai támogatása a következő három tevékenység csoportot fedi le.

A választás napján lehetővé teszi a napközben leadott jelentések kezelését.

Biztosítja az előzetes, másképpen számított eredmények előállítását a szavazóköri jegyzőkönyvek adatai alapján.

Támogatja továbbá a hivatalos eredmények megállapítását.

9.3.5 Napközi jelentések

Az NVR az önkormányzati képviselő választás napján, napközben a szavazókörönként jelentett megjelenési adatokat gyűjti össze és dolgozza fel, a végrehajtási rendeletben meghatározott időpontokban (7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.30 órás jelentések). Az adatokat a szavazókörök jelentése alapján a HVI-k rögzítik be az NVR-be annak kezelői felületén. Mivel a jelentések rögzítésére rövid idő áll rendelkezésre, ezért azon túl, hogy az adatok bevitelénél a rendszer felkészül a téves rögzítések kiszűrésére (pl. nagyságrendi tévedések, kiugró részvételi értékek), különböző VIR funkciók szolgálnak az adott jelentési időszakban a munka előrehaladásának követésére, az esetlegesen felmerülő problémák gyors megoldására.

A szavazás ideje alatt bekövetkező rendkívüli eseményekről szóló jelentéseket az illetékes helyi és területi választási szerveknek szintén rögzítenie kell a választási rendszerbe az erre a célra kialakított felületen. A rendkívüli eseményeket kezelő rendszerrész moderáló felülettel is rendelkezik, ahol az NVI illetékes munkatársa be tudja állítani a közérdeklődésre számot tartó, nyilvánosságra hozandó eseményeket.

9.3.6 Az előzetes szavazatösszesítés, az eredmények előállítása

Az előzetes szavazatösszesítés 19 óra után, a szavazókörök bezárását követően indul, befejezésére pedig az NVI vezetője ad utasítást, utóbbiról a VÜR operatív irányításán keresztül értesülnek a választási irodák munkatársai.

Az előzetes szavazatösszesítés az alábbiak szerint történik:

- Az SZSZB által kiállított szavazóköri jegyzőkönyvek adatait az adatbevitel helyére továbbítják. Ezt követően illetékesség szerint, az erre a célra kialakított felületen rögzítik az NVR-be.
- Az összesítéshez csak hibátlan jegyzőkönyvet vesz figyelembe a rendszer. A hibás jegyzőkönyvről jelzést kap a választási iroda munkatársa.
- A rendszer rendelkezik egy vezetés-irányítási felülettel (VIR), ahol hiányzó adatot jelez a rendszer abban a szavazókörben, amelyhez jó jegyzőkönyvi adat nem érkezett be. Az előzetes eredmény a megfelelő feldolgozottsági szinteket is mutatja.
- Az előzetes eredményeket az NVR-be épített eljárás automatizáltan kiszámolja.
- A rendszer biztosítja az adatátadást a tájékoztató rendszer számára. Az előzetes „gyors” eredmények folyamatos számítása közben a szavazatösszesítő rendszer meghatározott időközönként, néhány percenként ellátja a tájékoztató rendszert az éppen aktuális adatokkal. Az adatátadás időzítése megfelelő jogosultsággal megváltoztatható.

9.3.7 Az eredmény-megállapítás támogatása

Az előzetes szavazatösszesítést követően végleges (jogi) szavazatösszesítés üzemmódba kerül a rendszer, amely adminisztrációs, számítási, ellenőrzési és tájékoztatási informatikai szolgáltatásokkal támogatja munkájukban a választási bizottságokat a választási irodák közreműködésével.

A végleges (jogi) szavazatösszesítés rendszerrészben a következő feladatokat lehet elvégezni:

- A szavazóköri jegyzőkönyveket be kell vinni a rendszerbe ellenőrző rögzítéssel.
- A hibás jegyzőkönyvek esetében a rendszer a hiba okát megadja. A tárolt, hibás jegyzőkönyv javítandó és javítható, a javíttatás az illetékes választási iroda feladata. A hibás jegyzőkönyveket a VIR kimutatja, de ezek az összesítésekből kimaradnak.
- Az eredményszámítás napi többszöri alkalommal ütemezetten, illetve utasításra indul.
- A jegyzőkönyvek rendszerbe vitele a kiállító választási bizottság szerinti, a jogorvoslatok adatainak rendszerbe vitele pedig a döntést hozó választási bizottság szerinti feldolgozóhelyen lehetséges.

- Ha egy jogorvoslat eredményeképpen új jegyzőkönyv változat születik, az átveszi az eredeti jegyzőkönyv szerepét, s az eredeti változatot a háttérben, hozzáférhetően megőrzi a rendszer.
- A folyamatban lévő, illetve befejezett jogorvoslatokról kimutatás kérhető.
- A rendszerből információ kérhető a papír alapú szavazóköri jegyzőkönyvek és az adatbázisban tárolt adatok összevetésének elvégzéséről.
- Amelyik helyi választókerületben és választástípusban végeztek minden szavazóköri jegyzőkönyv rögzítésével és az ellenőrzéssel, rögzítik az eredmény jegyzőkönyveket is, amelyek kiállításához a rendszer támogatást nyújt. A számszakilag hibás jegyzőkönyvekre a hiba okának megjelölésével hívja fel a rendszer a figyelmet. A rendszerből lekérdezhető, hogy mely választókerületi rögzített és számított eredmény nem egyezik. A hibás eredmény jegyzőkönyvek kimutatásra kerülnek a VIR-ben.
- A kompenzációs listán elnyerhető mandátumokhoz – a jegyzőkönyvek jogerőssé válását követően – az NVR elvégzi a szükséges számításokat.
- A területi (megye, fővárosi) választókerületek eredmény megállapításaihoz a rendszer elvégzi a szavazóköri jegyzőkönyvek összesítését. A választókerületi eredmények kiszámításához – a jegyzőkönyvek jogerőssé válását követően – az NVR elvégzi a szükséges számításokat.
- Az eredmény jegyzőkönyvek rögzített és tárolt adatainak összevetésének visszajelzésére és a végrehajtás ellenőrzésére az NVI számára lehetőséget biztosítunk.
- Az ellenőrzött jegyzőkönyvek már nem módosíthatók.

A hivatalos eredményt a rögzített és jogerőre emelkedett választókerületi eredmény jegyzőkönyvek adják.

9.3.8 A központi tájékoztatás

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2.§ (1) bekezdésének f) pontja előírja a választási eljárás nyilvánosságát. A központi tájékoztatás a maga területén messzemenően hozzájárul ezen alapelv érvényesüléséhez.

9.3.8.1 Tájékoztatás az interneten

A tájékoztatás legszélesebb kört elérő, a teljes nyilvánosságot tájékoztató csatornája az NVI hivatalos internetes honlapja (www.valasztas.hu), melynek tartalmát belső hálózaton, azaz intraneten is elérik a választási irodák.

Az NVI honlapján az önkormányzati választásokhoz kapcsolódó általános és közérdekű tájékoztatás mellett megjelennek a választókerületek, szavazókörök adatai.

A választópolgárok a lakcímük megadásával a „hová menjek szavazni” menüpont alatt megtalálhatják a szavazókörük címét is. A névjegyzéken szereplő választópolgárok száma, az átjelentkezések alakulása szintén hozzáférhető.

A honlapon megjelennek a regisztrációjuktól számítva a választáson résztvevő szervezetek. Ettől kezdve nyomon követhető a honlapon a szervezetek státusza, azaz a nyilvántartásba vételük vagy annak elutasítása, időpontja, visszalépésük stb.

A honlapon a jelölt és lista állítás folyamata helyi, területi és országos szinten nyomon követhető, hasonlóan a szervezeteknél leírtakhoz, mivel mind választókerületenként, mind jelöltet, listát állító szervezetenként megtalálhatók a részletes és az összesített kimutatások.

A szavazás napján, napközben az NVR a szavazóköri jelentéseket teszi közzé, a megjelentek számáról és a rendkívüli eseményekről.

Este, 19 óra után, a beérkező szavazóköri eredményekből számítva megjelennek a helyi és a területi önkormányzati választás előzetes eredményei, különböző statisztikákkal kiegészítve. A szavazatösszesítés állásáról is információt kapnak a honlap látogatói.

A szavazókori és a választókerületi jegyzőkönyvek feldolgozásának ütemében, az előzetes eredményeket fokozatosan váltják fel a hivatalos eredmények. Ha egy jogorvoslati eljárás eredményeként valamelyik eredmény megváltozik, attól kezdve az új változat látható a honlapon, de a régi változat is hozzáférhető. A tájékozódás lehetőségeit bővítik a különböző összesítések, eredmény-csoportosítások (pl. a jelölt, listát állító szervezetek eredményei).

9.3.8.2 További adatszolgáltatások

A különböző médiák, rádiók, TV társaságok (köztük a közszolgálati csatornák), hírügynökségek, a választáson induló szervezetek a választáson indulók adataihoz és az eredményekhez egy dedikált csatornán (VIP) férhetnek hozzá, amely zavartalan és gyors elérést tesz lehetővé. A VIP csatornán kétféle szolgáltatás érhető el:

- az internetes adattartalom, a nyilvános internettel mindenben megegyező módon,
- a választási adatok, tovább feldolgozható formában az internettel teljesen szinkronban.

Utóbbit használják az eredmények mélyebb elemzéséhez például egyes TV társaságok, internetes portálok az eredmények saját képi világukban való megjelenítéséhez.

A választási hivatalos eredmény adatok CD-n is hozzáférhetők.

Az NVR állítja elő az NVB számára az országgyűlésnek benyújtandó jelentés tervezetét.

Az NVR-ből a különböző kiadványok elkészítéséhez is kérhető adatszolgáltatás.

Végezetül a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásnak végeredményét betöltik az interneten hozzáférhető választástörténeti adatbázisba, a többi választási eredmény közé.

9.3.9 A választási visszaélések valószínűsége

A programrész célja, azon adatok megkeresése melyek jelentősen eltérnek az átlagostól, így esetleg jelezhetik a választási visszaélések valószínűségét.

A vizsgálat matematikai, statisztikai alapokon alapul. Kigyűjti és sorba állítja az abszolút értékben illetve arányaiban kiugró érdemi szavazókori jegyzőkönyvi adatokat. Ezen kívül a vizsgálat tárgya az is, hogy ezen adatok milyen befolyással rendelkezhetnek az egyes mandátumok elnyerésében.

A rendszer csak jelzéseket ad, valószínűségeket tár fel, melyek alapján a megfelelő vizsgálatok lefolytathatók.

9.3.10 A feladatok követése

Az önkormányzati választás lebonyolításának irányításához, a feladatok követéséhez az egyes választási szervek részére szükséges vezetési információkat – a választás napjától a hivatalos eredmény megszületéséig – az NVR Vezetési Információs Rendszere (VIR) szolgáltatja.

A választás napján, napközben jelentési időpontonként, a szavazókori adatok alapján a jelentés megtörténtéről, a szavazáson megjelentek számáról, arányáról ad információt a lekérdező szerv illetékességéhez tartozó területek, ország, megye, település (önálló település vagy közös HVI valamennyi települése) és szavazókör vonatkozásában. Lekérdezhetők a nem jelentő szavazókörök adatai is.

Minden választási szerv az illetékességéhez tartozó területen a szavazás ideje alatt történt rendkívüli eseményt folyamatosan lekérdezheti. Ezekről országos szinten megyebontású statisztikai kimutatás is készül.

Az előzetes szavazatösszesítésről és az eredmény megállapítás támogatásáról külön információs oldalak érhetőek el a VIR-ben.

A jegyzőkönyvek feldolgozásának állását lekérdező oldalak országos, megyei, települési összesítésben választókerület és választástípus mélységig lebonthatóan mutatják a szavazóköri adatok és az eredmény jegyzőkönyvek feldolgozásának előrehaladását. Az irányítást hiány- és hibajegyzékkel, a jogorvoslattal érintett szavazóköri és eredmény jegyzőkönyvek jegyzékével, s egy választókerület és választástípus tekintetében 100 %-os szavazóköri jegyzőkönyv feldolgozás mellett a számított eredményektől eltérő eredmény jegyzőkönyvek jegyzékével is támogatja a VIR.

A nem dolgozó feldolgozóhelyek lekérdező rendszere azon választási időszakokban (napközbeni jelentések, szavazóköri jegyzőkönyvek rögzítése), amikor kiemelten fontos a rendelkezésre álló idő alatt az adatok mielőbbi rendszerbejuttatása, arról szolgáltat információt, hogy a felhasználó illetékessége alá tartozó feldolgozási helyek közül melyek nem dolgoztak még fel egyetlen bizonylatot sem. Ez lehetővé teszi a vezetői beavatkozást.